

LADY IN

ČASOPIS DÁMSKÉHO
INVESTIČNÍHO KLUBU
ČESKÉ SPOŘITELNY
JARO 2013

*Erste
Corporate
Banking*

První dáma
etikety

Ostrov
z jiných
časů

Nespoutaný

Nová třída CLA od 590 000 Kč bez DPH

Čtyřdveřové kupé

Servis na 6 let nebo 125 000 km zdarma

www.mercedes-benz.cz

A Daimler Brand

Mercedes-Benz Financial

Mercedes-Benz
The best or nothing.

Mercedes-Benz CLA 180, cena od 590 000 Kč bez DPH; od 713 900 Kč vč. DPH. Změna ceny vyhrazena. Kombinovaná spotřeba 5,4–5,6 l/100 km, kombinované emise CO₂ 126–130 g/km. Produkt Integrovaný servisní paket (ISP) není zákazník povinen odebrat. Hodnoty emisí CO₂ byly naměřeny a jsou uváděny v souladu se směrnicí 1999/94/ES. Údaje se nevztahují na konkrétní vozidlo a nejsou součástí nabídky, slouží pouze pro porovnání s jednotlivými typy vozidel.

Dobrosrdečnost prozradí přítomnost hodinek Omega Constellation na zápěstí. Jejich přívzvisko Star Orbis totiž napovídá, že peníze získané z jejich prodeje poputují na podporu preventivní i akutní oční lékařské péče a školení příslušného lékařského personálu v rozvojových zemích. www.dusak.cz

Ženy milující přesnost a nostalgii ocení hodinky Bulova Precisionist Brightwater. Prvním důvodem je nově vyvinutý bateriový strojček pracující 16× přesněji než ostatní. Druhým je český původ zakladatele značky. Perleťový číselník a diamanty jen podtrhnou ženský půvab a eleganci. www.schediwy.cz

Devět desítek diamantů na ocelové lunetě a dalších osm na perleťovém číselníku svým vzhledem téměř mrazí. Hodinky Certina DS Dream navíc splňují všechny důležité parametry hodinek pro každodenní nošení. Jsou sexy, drobné, a přesto velmi odolné. www.koscom.cz

Nadčasově vedená

Rozmanitost, pastelové barvy a samozřejmě drahé kameny – to jsou výrazné atributy dámských hodinek posledních dvou roků a ten letošní se nevyvíjí jinak. Ať už jsou mechanické, nebo s bateriovými strojky, důležité je, aby jejich styl korespondoval se zbytkem garderoby.

Ženevský Raymond Weil rozšířil něžné linie kolekce Maestro o výměnné pestrobarevné řemínky, které lze mezi sebou jednoduše měnit. Od zelené a modré je možné sáhnout po červené, růžové, oranžové i čokoládově hnědé. V každém případě je doplní diamanty poseté pouzdro s perleťovým číselníkem nabízejícím průhled do mechanického strojku. www.hodinky-raymondweil.cz

V nabídce známé rakouské značky Frey Wille, zaměřující se na emailové šperky, zaujmou elegantní hodinky Oblong. Vzor jejich zdobení variuje podle aktuálních kolekcí šperků. Sladit je můžete například s náramkem a náhrdelníkem s motivem Schiele nebo ještě divočejším Safari. www.freywille.cz

Dynamicky se vyvíjející značka Perrelet uchvátí trh svou rotující turbínou na číselníku, která je zároveň funkční a dodává hodinkám energii. V případě modelu Turbine XS Taste ji navíc dotváří 72 diamantů a 68 rudých rubínů. www.koscom.cz

Uhrančivý Uhr-Kraft z Německa prosazuje trend extrémně velkých hodinek. V 45mm pouzdrě modelu Dual Time je spousta prostoru pro dva quartzové strojky hlídající čas ve dvou časových zónách. Nechybí ani stopky a kalendářní údaje. www.uhr-kraft.cz

Mystique Hibiscus módní ikony Versace je bezesporu dokonalým ztvárněním hodnot značky, jejíž barokní motivy doplňují vzory květu ibišku. Výrazné je také fialové zpracování koženého řemínku a zlacené pouzdro s 56 diamanty. www.protime-sro.cz

Útlému dámskému zápěstí je nově předurčena moderní linie Royal Coloseo s výměnitelnými pestrobarevnými koženými řemínky či zlaceným integrovaným tahem. Tu uvedla módní značka Saint Honore, aby na ní demonstrovala nový způsob broušení kovu lunety. www.koscom.cz

Text **Jana Smrčková**
Fotografie **archiv**

Milé čtenářky,

letos poprvé a celkem podvacáté vás vítám při čtení Lady In, časopisu Dámského investičního klubu České spořitelny.

Za stávajících pět let klubového života si finanční trhy na celém světě prošly bouřlivým vývojem a my se snažili této nepříznivé situaci čelit i vzdělávacími aktivitami. Vedle 19 čísel časopisu jsme připravili i 13 živých setkání, kde jste se dozvěděly o investičních strategiích a konkrétních produktech či mohly potkat řadu inspirativních žen. A nejen to. Zvali jsme vás na partnerské akce pořádané například ve spolupráci s Českomoravskou asociací podnikatelek a manažerek či s Cosmopolitan Executive Helas Ladies Club. Těší nás, že zájem o investování roste – vždyt naše členská klubová základna již čítá přes 2 570 žen z celé České republiky. Tři čtvrtiny jsou zároveň klientkami České spořitelny. Mezi nimi převažují spíše konzervativní investorky nejčastěji investující do dluhopisů a dluhopisových fondů (ty čítají 59 % z celkového objemu jejich investic), dále do akcií (20 %) a do fondů peněžního trhu (19 %), asi 2 % pak připadají na alternativní investice. Zhruba pětina aktivních investorek pak investuje pravidelně. Všechna tato čísla nám dělají radost – vidíme, že naše úsilí není zbytečné.

Doufám, že jsme i v aktuální edici Lady In dostali své pověsti a namíchali další koktejl odborných informací a zábavy podle vašeho gusta. Nenechte si ujít rozhovor redaktora Hospodářských novin Františka Maška s členem představenstva a náměstkem generálního ředitele ČS Danielem Helerem. Zajímavé inspirace přináší článek o tureckém investičním trhu či o institucích působících zase na tom českém a s analytičkou Katarzynou Rzentarzewskou jsme si povídali o možnostech investování v Polsku. Jak se poprat s nepřízní osudu a být pravou rukou pěti americkým prezidentům, povypráví expertka na etiketu Eliška Hašková Coolidge. Od odbornice na rovné příležitosti Very Marie Budway-Strobach se zase dozvíte, co všechno lze zahrnout pod pojem diverzita. Klubový zoom vám tentokrát nabídne příběhy žen, které políbila múza, a to ani nemluví o návštěvě Kuby, restauraci La Bodeguita del Medio či bavorském víkendu.

Za celou redakci Lady In vám přeji pěkné počtení a slunečné jaro plné správných investičních rozhodnutí.

Romana Vilková

LADY IN, jaro 2013

Vydavatel: Česká spořitelna, a.s., Olbrachtova 1929/62, 140 00 Praha 4, IČ: 45244782

Evidenční číslo: MK ČR E 18177

Šéfredaktorka: Romana Vilková

Editorka: Petra Doležalová

Redakce: Jaroslav Kropáček, Vera Maria Budway Strobach, Michaela Matochová

Spolupracovníci: Pavlína Zelníčková, Petr Tůma, Libor Budínský, František Mašek,

Mária Mlčoušková, Ladislav Špaček, Darina Siegllová, Jana Smrčková

Grafická úprava: Radek Rytina

Foto obálka: Carlo Dapino

Obrazová úprava: Vladan Krumpal a Libor Špaček

Produkce a prodej inzerce: Petra Doležalová, Bluewind, dolezalova@bluewind.cz

Tisk: Expodata-Didot

Vychází: čtyřikrát ročně

www.investicniklub.cz

3

Obsah

- 3 PRO NI
Když krása měří čas
- 6 PORTRÉT
Eliška Hašková Coolidge: Přes překážky s elegancí a taktem
- 10 TVŮRKYNĚ
Dokonale stříženo
- 12 S KABELKOU DO SVĚTA FINANCÍ
Daniel Heler: Nová značka Erste Corporate Banking
- 15 PĚT OTÁZEK PRO ČLENKU KLUBU
Veru M. Budway-Strobach o rovných šancích pro všechny
- 16 ETIKETA
Týmová pravidla etikety
- 18 MONEY, MONEY, MONEY
Investovat v Turecku se vyplatí
- 22 SVĚT NA DLANI
Hemingway by se divil. Nebo ne?
- 27 GURMÁNKA
Tapas a jalapeños v srdci Prahy
- 28 INVESTIČNÍ ENCYKLOPEDIIE
Český finanční trh
- 30 KLUBOVÝ ZOOM
Múzy líbají i ženy
- 32 TOP RELAX
Pohádka pod bavorskými Alpami
- 35 SEZONNÍ MENU
Co přináší jaro
- 36 KULTURNÍ TIPY
Kulturní přehled aneb od klasiky po swing
- 38 ZEPTALI JSME SE
... analytičky Katarzyny Rzentarzewské, odbornice na polskou ekonomiku

České republice je
vděčná za život,
Americe pak za to,
že jej mohla žít
svobodně.

S láskou proti osudu

Odbornice na etiketu a společenské chování Eliška Hašková Coolidge, která pracovala pro pět amerických prezidentů, je živoucím důkazem toho, že pozitivní myšlení a odhodlání může otevřít cestu ke hvězdám, i když s námi osud pořádně zatřese.

Text **Petra Doležalová**
Fotografie **archiv**

Pro mnoho lidí zůstává záhadou, jak tato drobná elegantní dáma dokáže stále šířit optimismus. Její vnitřní síla, laskavost a víra jí pomáhaly i v nejmudnějších okamžicích jejího pozoruhodného života. Třeba když ji jako osmiletou nechala maminka při útěku z Československa samotnou ve Francii nebo když ji tatínek o rok později odvezl na internát k jeptiškám. „Měla jsem strach, schovávala jsem se v autě,“ vzpomíná na první chvíle po shledání s tatínkem, který již v té době žil v Americe. Netrvalo však ani hodinu a Eliška už s úsměvem bavila všechny dívky kolem. „A víte, že to byl právě Jan Mládek, kdo mě vyzvedl ve Francii a letěl se mnou do Ameriky?“ rozzáří se, když narazí na příběh Medy Mládkové z minulého vydání Lady In. „Tenkrát byl ještě svobodný a Medu ani neznal. Byl to tatínkův nejlepší přítel, v té době pracoval v Mezinárodním měnovém fondu. Renesanční, velmi charismatický muž. Mám od něj první voňavku, byla od Niny Ricci. A také první kolo! Byl to velký frajer.“

PRVNÍ TĚŽKÁ ZKOUŠKA

Eliška Hašková se narodila do zámožné rodiny, která vlastnila zámek v Kundraticích. Dědeček, bankéř a prezident burzy, byl jedním z hlavních akcionářů tiskového podniku Melantrich. Byl velkým vlastencem, proto když po něm Němci žádali jeho akcie, odmítl jim je prodat. Popravili ho. „Babičce tenkrát úplně zbělely vlasy, měli s dědečkem nádherný vztah. Přesto však nikdy neřekla, že to neměl udělat. Byla na něj hrdá stejně jako celá naše rodina.“ I další režim Haškovy nemilosrdně zasáhl.

Eliščin tatínek, také úspěšný bankéř, zrovna pobýval v Americe, když v roce 1948 definitivně zvítězil komunistický režim. Rázem přišel o všechny majetek, a tak se rozhodl za mořem zůstat, i když musel začít od nuly. Eliščina maminka se s ním nejprve musela rozvést, aby ji komunisté nepronásledovali, když se jí však nakonec podařilo z Československa uprchnout, místo za manželem putovala do Anglie za novým partnerem. S sebou vzala jen malého syna a Elišku nechala do doby, než byly vyřízeny dokumenty pro cestu za otcem, ve francouzském internátu. Zradu prý tenkrát necítila. „Přestože mi maminka díky tomu nebyla moc blízká, když se mi narodila dcera, vždy jsme ji zvali na dovolenou, aby byla s námi. Bylo moc důležité posílit vztah babička – matka – dcera.“

I když by se každé druhé dítě v její kůži asi bálo, Eliška měla od dětství pro strach uděláno. „Když se nacisté na konci války probořili do našeho sklepa v Bubenči, seřadili nás ke zdi s rukama vzhůru. Maminka mi vyprávěla, že když jsem tehdy jako čtyřletá stála s panenkou v ruce, všimla jsem si, že jeden esesák má celou pusou od marmelády. Vykřikla jsem prý: Maminko, ten pán nemá žádné způsoby! Myslím, že i to mě zbavilo strachu.“ Vida, že by už jako malá v sobě měla zakořeněný výrazný smysl pro etiketu, která ji profesně provází po celý život?

TO NEJDŮLEŽITĚJŠÍ JEV SRDCE A V MYSLI

„Všechno je stravitelné, když v sobě máte lásku. Dítě, kterému rodiče vštípi důvěru a vždy dodrží, co slíbí, si věří. Moji rodiče se nikdy neohlíželi za přepychovým životem, kterým žili, když přišli

o bubenečskou vilu a museli se nastěhovat do I+I. Nikdy jsem je neslyšela si postěžovat. Když jsem přišla do Ameriky, tatínek mi řekl: Jsi emigrantka, a proto musíš být lepší než ostatní, musíš se opravdu snažit. Nejdůležitější je to, co budeš mít v srdci a v hlavě. To ti nikdo nikdy nevezme!“ A sám jí šel příkladem. Díky svému čestnému chování a společenskému vystupování si v Americe udělal přátele mezi nejlivnějšími a nejstaršími rodinami. „Znali ho z doby, kdy byl ‚pan bankéř‘, a teď najednou nebyl nic. Měl však nejdůležitější základ. Ti, co si myslí, že jim peníze otevřou všechny dveře, a chovají se jako burani, na to jednou dojedou. Pozorovala jsem to i mezi lidmi ve Státech. Měla jsem to štěstí, že jsem od začátku měla jedny slušné šaty a boty, i když jsem je neměla ráda. Jednou jsem si přála strašně moc k ježíšku italské baleríny, co tenkrát frčely. Místo toho jsem dostala tučet knih.“ Tenkrát sice byla Eliška zklamaná a prý i zamáčkla slzu, dnes si však uvědomuje, jakou sílu jí to tehdy dalo. „Rozeznat, co je důležité, co opravdu posílí, a co jen na chvíli pohladí.“

Přes oceán se za ní vydala i její babička, již vzali zámek, a panu Haškovi tak mohla pomáhat s Eliščinou výchovou. „Byla to velmi silná osobnost a dokonale ovládala vytříbené způsoby chování. Díky tomu si našla cestu do vysokých amerických kruhů, kam by se jinak bez peněz nedostala. Byla okouzující a měla v sobě zakořeněny ty správné lidské hodnoty,“ vzpomíná Eliška na ženu, která jí dodnes dává největší sílu. „Měla jsem obrovské štěstí. Otec i babička byli přísní, ale obklopovali mě skutečnou

„V každé porážce hledám sílu. Myslím, že když se něco nepovede, mohu se něčemu ponaučit. A to vede k dalším úspěchům.“

láskou. To je to nejdůležitější, nikdy nevyvolat strach a umět spolu komunikovat. To tady nyní moc nefunguje,“ říká s trochou smutku v hlase.

CESTA EMIGRANTKY DO BÍLÉHO DOMU

Události, které prožila v dětství, ji záhy vedly k přesvědčení pracovat ve státních službách. Vystudovala proto diplomacii na prestižní Georgetown University School of Foreign Service. „Po škole jsem se hlásila na Ministerstvo zahraničních věcí, jenže až tam jsem zjistila, že bych mohla být oficiální zástupkyně země, musela bych být deset let americkou občankou. Člověk, s nímž jsem měla pohovor, mi tenkrát řekl, že jeho známý v Bílém domě právě přišel o asistentku. Okamžitě mě tam poslali ministerským autem a ten samý den mě přijali.“

Začátek byl jako z pohádkového filmu. Za osmnáct let, které jako zvláštní asistentka po boku pěti amerických prezidentů – Kennedyho, Johnsona, Nixona, Forda a Cartera – strávila, však vděčí především své loajalitě, důslednosti a diskretitě. „Vědomí, že se mnou mohou počítat, bylo strašně důležité. Nikdy se mi nestal žádný průšvih.“ Na začátku Eliška editovala Kennedyho projevy, které se vázaly do knihy pro veřejnost. „Pak přišel Johnson a požádal mě, abych založila Kancelář prezidentských zpráv, která by zajišťovala styk s veřejností. Připravovali jsme například projevy ke všem národním událostem, prezident je pak jen podepsal. Pouze výjimečně jsem sestavovala společenské projevy. Jednou mě pan prezident Nixon požádal, abych připravila dopis

k 90. narozeninám dcery Theodora Roosevelta, která se ve Washingtonu těšila velkému obdivu. A protože mu na tom opravdu záleželo, připsala jsem mu tam i básničku. Pan prezident tam dopsal, že ta básnička tam byla přidána jednou chytrou dámou z naší kanceláře a on by si rád vzal kredit,“ směje se paní Coolidge při vzpomínce na Richarda Nixona, s nímž si společně s Lyndonem Johnsonem nejvíce ze všech prezidentů rozuměla po lidské stránce. „Prezident Johnson byl trochu hrubší, ale měl národ v srdci a strašně moc toho udělal pro vnitřní politiku. Ovládl Kongres a Senát, protože se uměl s lidmi domluvit, slovo dodržel a byl skutečný lídr. I když byl předtím viceprezident – bez něj by Kennedy nic nedokázal. A stejně úžasná byla i jeho žena Lady Bird. Jacqueline Kennedyová byla sice půvabná, vzdělaná, ale tak trochu dítě. Vše nepopulární tak padlo na paní Johnsonovou, která byla skutečně svatá žena.“

ZE DNE NA DEN...

A pohádkové období pokračovalo i dál. Ve svých pětatřiceti letech se Eliška Hašková provdala za významného bankéře z vážené americké rodiny Coolidgeových a o tři roky později se jim narodila dcera Alexandra, která do Eliščinu života vnesla zcela nový, dosud nepoznaný rozměr a životní smysl. Cestovali po celém světě, dostávali pozvání do rezidencí nejvlivnějších amerických rodin. „Alexandra neměla tak tvrdou výchovu jako já, ale odmalička jsem jí vtoukala do hlavy, že o možnosti, co máme, své věci i šaty může klidně ze dne na den přijít. Ale to, co bude mít v srdci a v hlavě, to jí

zůstane.“ Netušila, že se tato slova po dvaceti letech naplní v okamžiku, kdy Elišku náhle opustil manžel. Zkrachoval a našel si bohatou Američanku. „Téměř z minuty na minutu jsme přišli o všechno, tatínek byl nemocný a dcera měla nastoupit na univerzitu. Tenkrát jsem měla opravdový strach, protože jsem cítila za tatínka i za dceru velkou zodpovědnost. Doktor mi nabídl léky na uklidnění, já na to: Ani náhodou, musím toho hodně udělat a potřebuji myslet! Rychle jsem si sehnala nějakou práci. Nejdůležitější je naprogramovat si to v takové situaci správně v hlavě.“ Alexandře v té době doporučili, aby šla do armády, která jí zabezpečí studium. Před nucenou jistotou však dala přednost studiu na stejné univerzitě v Georgetownu jako její matka, i když si na něj musela vzít obrovskou půjčku. Vystudovala diplomacii a ekonomiku, ve Francii získala MBA a dnes pracuje v New Yorku jako marketingová viceprezidentka ve finančním fondu. A její matka je na ni velice pyšná: „Máme spolu krásný vztah!“

Když přišel rozvod a ekonomický pád, bylo Elišce Haškové Coolidge padesát sedm let a již sedm let byla v předčasném důchodu. Po revoluci dostala zpět zámek v Kundratcích, který byl v zoufalém stavu. Plná nadšení a touhy splnit babiččino přání zúročit americké zkušenosti v rodné domovině pořádala v Kundratcích pobytové tábory, na něž zvala americké studenty, kteří mimo jiné učili své české kolegy angličtinu. Již po prvním úspěšném roce se však musela této aktivitě vzdát. „Tatínek měl mozkovou příhodu a rok poté jsme se díky manželovu krachu a opuštění rodiny ocitli bez střechy nad hlavou.“

Přes nelehké dětství měla Eliška Hašková nablízku vždy někoho, o koho se mohla opřít – ať již to byla babička (vlevo) či tatínek (na fotografii uprostřed ji vede k oltáři). Zásady, které jí oba vštěpovali, později zúročila v Bílém domě (vpravo s kolegy a prezidentem Nixonem, který jí byl lidsky nejlíže).

Ve službách americké vlády strávila tato křehká dáma téměř třicet let.

NOVÝ ZAČÁTEK

Po padesáti letech se společně s těžce nemocným tatínkem vrátila natrvalo do rodné země a od té doby je v jednom pracovním kole. V roce 2006 kandidovala jako nestraníčka za ODS na Klatovsku a Domažlicku do senátu, ve druhém kole však neuspěla. Nelituje – díky své kandidatuře prý mohla lépe poznat své spoluobčany. „V každé porážce hledám sílu. Myslím, že když se něco nepovede, mohu se něčemu ponaučit. A to vede k dalším úspěchům. Také jsem si uvědomila, že člověk, který tady čtyřicet let nežil, nemůže zdejší lidi vést. Mohu jim radit, inspirovat, podporovat, ale ve vedení to chce člověka, který tady prožil celý život.“

Kromě podpory obchodních a společenských aktivit mezi Českou republikou a USA se věnuje lektorství etikety. Její výukou společenského chování prošlo nejen mnoho členů vlády a významných firem, ale v poslední době se také hodně zaměřuje na děti a rodiny. Jak totiž často zdůrazňuje, charakter každého z nás se utváří během prvních třinácti let života. Společenské dovednosti lze dohnat i později, ale charakter už těžko. „Jde o pevné zakotvení v hodnotách, které utvářejí svět a společnost kolem nás. Pokud jste dítě, je tím světem především rodina. Naše schopnost a zodpovědnost předávat hodnoty ale bohužel stále příliš často selhávají. Dáváme dětem, co jsme sami neměli, a přitom jim

zapomínáme dát, co jsme sami měli. A to se děje na celém světě, nejen u nás. Svět ztratil rovnováhu, bilanci. Jsou způsoby, jak naznačit nesouhlas s někým, aniž byste z něj udělal nepřítel číslo jedna. Proč vyvolávat konflikty? Nastal čas, kdy bychom měli být více diplomatictí a slíbit jen to, co dokážeme splnit.“ I to učí Eliška Hašková Coolidge ve svých kurzech. Během jejich pořádání také zjistila, co nám často chybí. „Není to nic, za co bychom se museli stydět. Během své služby v Bílém domě jsem sledovala, kolik Čechů dokázalo ve světě prorazit. Jsme tak schopný národ, jenom nám někdy chybí ten obal, schopnost umět to prodat.“

Eliška Hašková Coolidge je přes své drobné vzezření ohromná dáma. Jedna z těch, po jejichž setkání cítíte zase o poznání větší chuť překonávat překážky a netrápit se drobnými nezdary. A svými aktivitami toto nakažlivé odhodlání šíří dál. Aniž bychom to dopředu věděli, rozhovor s ní vydáváme přesně na den jejich narozenin – 26. března. Ty letošní jsou prý tak trochu výjimečné. „Podle čínského kalendáře jsem had a nyní je Rok hada. Je to zvláštní, cítím sílu a ráda bych splnila slib, který jsem jako osmiletá dala babičce. Přála si, abych znalosti, co jsem v Americe získala a co jsem se naučila, mohla využít pro pomoc v Čechách. Nejsem důchodový typ, pořád musím něco dělat. A největší potěšení pro mě je, že tu mohu vykonat ještě něco užitečného.“

Eliška Hašková Coolidge

o morálce a etiketě ve společnosti

Západní svět nám byl uzavřen nejen příležitostí koupit si nejnovější věci, ale neměli jsme možnost vybudovat si vkus a společenské znalosti. Mohu jít do obchodu a koupit si cokoli, ale peníze nevyřeší nedostatek vytříbenosti. Chce to trochu pokory, člověk se musí chtít změnit. I psychologové vysvětlují, že oblékání a chování pomáhá získat respekt. Ti, co jsou oblečení nedbale, evokují určitou neslušnost. Neupravený člověk se špinavými botami a s „buranskými“ způsoby vyvolává dojem neustlané postele v bytě – a to pokračuje do dalších vlastností, jako je lhaní a schopnost podvádět.

Na druhou stranu, jsme členy různorodé společnosti a je třeba naučit se respektovat názory a způsoby druhého, vyjít si trochu vstříc. Ne každý bude na seznamu nejelegantnějších žen či mužů. Ale je třeba být ohleduplný, nejsou to jen laciné zvyky.

o spolupráci s občanským sdružením

Etická výchova

Projekt sdružení Etická výchova, o. p. s., s názvem „Adoptujte školu pro etickou výchovu“ (ASET) se snaží dostat etiku do osnov základních škol. Je podle

nás strašně důležité, aby již v útlém věku dokázaly děti rozlišit mezi dobrem a zlem atd. Nápad byl schválen, ale kde na něj sehnat peníze? Tak jsem vymyslela spolupráci sdružení s Ministerstvem školství ČR a Americkou obchodní komorou, jejíž jsem členkou, a navrhla jsem, aby měli členové komory možnost v rámci společenské odpovědnosti adoptovat školu. Díky tomu vznikl zmíněný program ASET, o jehož podporu již začínají projevovat zájem různé firmy. Nechceme, aby to byl „jen“ předmět, ale aby rodiče a učitelé spolu s OPS vytvořili návrhy, jak obohatit školní život dětí, aby se uměly slušně chovat, věděly, že nejsou „pupek světa“ a že se musejí umět domluvit s ostatními. Abyste tu etiku zkrátka potkávali na chodbě i na ulici.

o neohlížení se za minulost

Já byla poškozena oběma režimy, nacisty i komunisty. Amerika mě ale naučila, že nesmíme žít v minulosti, musíme využít každý den. Hrabání se ve věcech, které už nemůžeme změnit, je ztrátou času. Nemá smysl zkoumat, kdo byl či partyzán, důležitější je žít dnes a stavět cestu k budoucnosti. Dívejme se na lidi, jací jsou, zda dobří, či špatní, a jsme-li dobří, spojme se – ať už máme jakkoli různé názory.

ELIŠKA HAŠKOVÁ COOLIDGE PRACOVALA JAKO ZVLÁŠTNÍ ASISTENTKA PĚTI AMERICKÝCH PREZIDENTŮ. PO OSMNÁCTI LETECH PŘEŠLA NA MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ USA, KDE PŮSOBILA MIMO JINÉ JAKO NÁMĚSTKYNĚ ŠÉFA PROTOKOLU SPOJENÝCH STÁTŮ A JAKO ALTERNUJÍCÍ ZÁSTUPCE VELVYSLANCE V ORGANIZACI AMERICKÝCH STÁTŮ. HOVOŘÍ PĚTI JAZYKY. O SVĚM ŽIVOTĚ VYDALA KNIHU PĚT PREZIDENTŮ, ČESKÁ BABIČKA A JÁ. PROSTŘEDNICTVÍM SVÉ AGENTURY COOLIDGE CONSULTING SERVICES NAPOMÁHÁ SPOLEČENSKÝM I PODNIKATELSKÝM KONTAKTŮM MEZI ČESKOU REPUBLIKOU A USA, POSKYTUJE PORADENSTVÍ V OTÁZKÁCH PERSONALISTIKY, PUBLIC RELATIONS A ZABÝVÁ SE OTÁZKAMI PROTOKOLU A ETIKETY. PODÍLÍ SE NA ČINNOSTI OBECNĚ PROSPĚŠNÝCH ORGANIZACÍ. JE SPOLUZAKLADATELKOU WOMAN IN THE ARTS (WIA), KTERÁ JE POBOČKOU NATIONAL MUSEUM OF WOMAN IN THE ARTS VE WASHINGTONU. JE ČESTNOU ČLENKOU ETICKÉ VÝCHOVY OPS, PŮSOBÍ V AMERICKÉ OBCHODNÍ KOMOŘE A VE SPRÁVNÍ RADĚ AMERICKÉHO INSTITUTU PRO POLITICKÉ A EKONOMICKÉ SYSTÉMY (AIPES). BYLA OCENĚNA CENOU VÝZNAMNÁ ČEŠKA V ZAHRANIČÍ. JE PATRONKOU PROJEKTU MANUÁL ÚSPĚŠNÉ ŽENY (MUŽ) A POROTKYNÍ SOUTĚŽE OCENĚNÍ ČESKÝCH PODNIKATELEK. V SOUČASNÉ DOBĚ SE INTENZIVNĚ VĚNUJE PROGRAMU ASET A VÝUCE ETIKETY A SPOLEČENSKÉHO CHOVÁNÍ, PŘEDEVŠÍM PRO DĚTI. WWW.EHC.CZ

Přestože je kolekce Panto.No monochromatická, je nejpestřejší, jakou Hana Zárubová zatím navrhla. Střihy kombinují tvary kruhu a čtverce a navazují na ně i modely z jarní kolekce.

Geometrická elegance

Poprvé jsem se s návrhářkou Hanou Zárubovou potkala před deseti lety, když coby čerstvá absolventka VŠUP začala pracovat pro českou značku Pietro Filipi. Již tehdy měla slabost pro geometrické řešení střihů. Neopomenutelná stálice české módy je od letoška již dvojnásobnou vítězkou ceny Czech Grand Design.

Text **Mária Mičoušková** Fotografie **archiv autorky**

Hana Zárubová působí na více frontách současně. Pracuje jak na vlastních autorských kolekcích pod značkou by hanazarubova, tak společně s grafickým designérem Štěpánem Malovcem na limitované, neformálnější kolekci oblečení a doplňků No. Spoluprací se značkou Pietro Filipi, pro kterou

léta navrhovala kolekci Smart Casual Weekend, nahradila zcela novou aktivitou – navrhováním dětského oblečení v limitované módní kolekci Sunar Fashion. To jí dlouho lákalo, zejména po narození jejího syna Alfréda. Hana se nebrání ani speciálním projektům – pro kadeřnické finále soutěže Czech/

Slovak Hairdressing Award například vymyslela před dvěma lety sérii šatů, které svítily a jejichž diody byly synchronizovány s hudbou.

„Štěpán Malovec, který se mnou také sdílí showroom na malostranském Jánském vršku, je už dlouho nedílnou součástí všeho, co dělám. Radíme

Na začátku je čtverec, který se postupně mění v kruh. Integrovaním těchto základních elementů do střihů vznikají abstrahované formy oděvu.

se v podstatě o všem. Někdy spolupracujeme od prvního nápadu a skici, jindy jen doplní už hotový kousek," popisuje společnou tvorbu Zárubová. Jejím kolegovi tedy patří polovina slávy, již si návrhářka užila, když byla v roce 2010 zvolena Oděvním designérem roku za kolekce fix.you a no.kolo. Nominaci si zopakovala i se zajímavou předložskou kolekcí Air Force inspirovanou větrem, padákovým hedvábím a pohybem šatů, v níž se objevoval netradiční materiál – neopren.

Ani letošní ceny Czech Grand Design se bez Hany Zárubové neobešly. Zabodovala se svou snad nejpropracovanější kolekcí Panto.No, kterou poprvé předvedla minulý podzim na Premier Fashion Week. Jak střihově, tak materiálově sofistikovaně pojaté modely pracují s minimalistickou stupnicí barev a vycházejí z komponování dvou primárních tvarů – kruhu a čtverce – a jejich střihových modifikací. Každý model je přitom signován znakem od grafického designéra, který znázorňuje, ze kterého z těchto dvou tvarů střih modelu vychází. Název kolekce je slovní hříčkou s označením vzorníku barev Pantone a značky no.fashion. „Chtěla jsem takovou kolekci vytvořit už dávno. Všichni mi říkali,

že nedělám barevné věci, tak jsem jim hodlala ukázat, kolik různých odstínů černá a bílá mají," vysvětluje autorka, která pomocí barevných valérů modelů vytvořila úplnou černo-šedo-bílou „duhu“. Kolekci otevřela bílá péřová bunda ušitá z jednoho velkého čtverce, což je parafráze na autorčin úspěšný model kruhové péřové bundy, jež se před dvěma lety stala součástí české expozice na výstavě Expo v Šanghaji. „Geometrie mě baví. Jsem techničtější návrhář a pořád se kolem základních tvarů motám. Věci stále zjednodušuji.“

Co je jednoduché napohled, však nemusí být nutně snadné vyrobit. Například šaty, které jsou ušity ze dvou kruhů o průměru metr a půl a jejichž délka se dá podle potřeby prodlužovat či zkracovat, se ve dvou lidech vyvíjely celé dva dny a jejich náskres vypadal spíše jako plán nějakého atomového zařízení. Typické pro kolekci jsou i kabáty s maxi límcí, bohaté řasení, zvýrazněná ramena a také to, že některé modely nejsou šité, ale lepené – k jejich začištění byl použit tzv. transferový tisk. Lepení je provedeno technikou normálně používanou k lepení hedvábných korzetů. Připomíná pavučinku a na látku se nažehluje. „Říkala jsem si, že když to funguje na

hedvábí, musí to jít i s dalšími přírodními materiály, jako je vlna. Vlněné a úpletové modely jsou tak až na pár míst lepeny právě touto technologií. Už nebudu nic šít, už budu jenom lepit," slibuje s úsměvem Hana Zárubová a svá slova dokazuje na nejnovějších jarních modelech, které si právě můžete zakoupit v jejím e-shopu nebo přímo na Jánském vršku.

Hana Zárubová

VÍCE INFORMACÍ O NÁVRHÁŘCE NAJDETE NA WWW.HANAZARUBOVA.CZ A WWW.NOFASSION.CZ.

Nová značka, nové možnosti

„Název Česká spořitelna je pro část našich potenciálních firemních klientů například z Koreje či Anglie lingvistický oříšek. Hodláme proto využívat značku Erste Corporate Banking. Umožní nám snáze proniknout na německy mluvící trhy, ale také do rusky hovořících zemí, kde mají právě německy znějící značky velkou tradici a zvuk. I díky této změně se chceme do roku 2014 stát ve většině segmentů českého trhu bankou číslo jedna,“ říká člen představenstva a náměstek generálního ředitele České spořitelny Daniel Heler.

Text **František Mašek**, *Hospodářské noviny*
Fotografie **archiv**

Erste Corporate Banking hraje významnou roli jako korporátní, srozumitelný, tradiční a silný pilíř byznysu s klienty pod křídly České spořitelny.

V České spořitelně odpovídáte nejen za divizi finančních trhů, ale také za nabídku produktů a služeb pro firmy. Jaká je u nás situace na tomto trhu?

Zpočátku měly jistou výhodu nové dravé banky s modelem okopírovaným od mateřských institucí z Německa, Rakouska, Francie a USA. Po privatizaci klíčových českých bank se to změnilo. Přesilovku hrají spíše velké instituce s dostatečným kapitálem a hlubokými zdroji volných peněz.

Jaké postavení má v tomto směru Česká spořitelna?

Česká spořitelna má tradičně mnoho klientů z veřejného neziskového sektoru a nadnárodní firmy. Nejdůležitější jsou pro nás velké lokální společnosti, soustřeďujeme se ale především na střední a malé firmy, mikropodniky nebo živnostníky. Silně podporujeme rovněž financování nemovitostí, zejména v oblasti rezidenčního bydlení, logistiky a kancelářských prostor. Snažíme se přitom porozumět průmyslovým sektorům a oblastem, ve kterých klient podniká. Pro jednotlivé průmyslové sektory či specifické situace připravujeme speciální Top programy, které klientovi přináší kompletní finanční řešení, například Top Engineering atd. V zemědělství nabízíme například Top programy, které zahrnují vše od nákupu dodatečné zemědělské půdy po leasing techniky, včetně zajišťování cen zemědělských komodit a elektřiny, pokud vlastní bioplynovou stanici. Od loňska nabízíme také zvýhodněné financování podniků investujících do technologických inovací.

Jedním z cílů České spořitelny je stát se do roku 2014 ve většině segmentů nejlepší bankou v ČR. Jak k tomu může přispět změna značky ve firemním bankovníctví na Erste Corporate Banking?

V řadě segmentů, jako ve zmiňovaném veřejném neziskovém sektoru, již bankou číslo jedna jsme. Po odchodu některých zahraničních hráčů silně vzrostl i náš podíl na financování nemovitostí. Ve všech klientských segmentech, ať jde o služby

pro nadnárodní firmy v ČR, malé a střední či lokální společnosti, jsme ostatně mezi prvními třemi. Snažíme se nabízet neortodoxní řešení v situacích, jimž podniky čelí. Jako jedna z mála bank na trhu nabízíme například zajištění cen elektřiny přes finanční deriváty i fyzickou dodávku elektrické energie. Jako jedni z prvních jsme zahájili obchody s rubly a čínskými juyany pro vývozce i dovozce. Nabízíme i zajištění cen průmyslových kovů.

Stěžejní je ale značka a překvapivě jsme zjistili, že klienty, kteří naše služby dosud nevyužívali, těžko přesvědčujeme, aby to s námi zkusili. Proto je tu značka Erste Corporate Banking. Název „Česká spořitelna“ je navíc pro část zahraničních klientů, třeba v Německu nebo Koreji, těžko vyslovitelný. Erste Corporate Banking tedy hraje významnou roli jako korporátní, srozumitelný, tradiční a silný pilíř byznysu s klienty pod křídly České spořitelny.

Co má tato změna přinést?

Zvažovali jsme ji i kvůli situaci v evropském bankovníctví. Řada bank po krizi opustila trh nebo je zachránila národní vláda či pomoc z Evropské unie. Evroptští a globální klienti proto hledají nové regionální partnery pro střední Evropu. Pozici a strukturu Erste Group lze určitě snadno vysvětlit CFO (Chief Financial Officer – finančnímu řediteli) či treasurerovi korporace. Silnou roli v celé skupině hrají sesterské banky, třeba v Rakousku, na Slovensku či v Chorvatsku. To vše je důvod, proč by s námi firmy mohly zvažovat spolupráci. Výsledky průzkumu provedeného agenturou Millward Brown po první fázi korporátní kampaně naznačují, že klienti vnímají značku Erste Corporate Banking velmi příznivě. I pro cílenou pozici prvního hráče na českém trhu. Tradice České spořitelny je pochopitelně hodnota sama o sobě.

Co vše pro firmy chystáte?

Kromě toho, o čem jsem hovořil, se velmi snažíme podpořit inovativnost českého průmyslu a vývozu. Spolu s Českou exportní bankou jsme loni zahájili program Top Export, jehož cílem je pomoci

financovat subdodavatele větších investičních celků. Se státní agenturou na podporu exportu EGAP zase vyvíjíme úsilí, jehož smyslem je financování exportu a jeho zajištění na stejné úrovni jako v Německu a ve Francii. Chystáme i komplexní řešení v transakčním bankovníctví, které pod značkou Erste kombinuje factoring, leasing a forfaiting.¹⁾ Na třech pilířích firemního bankovníctví, tedy řízení firemních financí, financování zahraničního obchodu a korporátních treasury sales,²⁾ chceme vybudovat komplexní nabídku atraktivní pro klienty. Důležitá bude kvalita, pružnost a schopnost rychle reagovat. Proto nás zajímají názory klientů a přemýšlíme, jak naši nabídku dále vylepšit.

Setkáváte se se stížnostmi firem na nedostatek úvěrů či jiných zdrojů financování?

Od roku 2009 jsme nic takového na trhu nezaznamenali. Pokud si klient myslí, že má nedostatečný přístup k úvěru, může se obrátit na jakékoli naše regionální korporátní centrum v Praze a všech krajských městech. Do dobrých projektů či investic rádi vložíme peníze. Ale musejí být bezpečné pro klienta i pro nás. Mýtus, že jsou v České republice potíže s financováním, je třeba srovnat se stavem v Německu, nemluvě o Španělsku, Portugalsku či Irsku, kde je kvůli daleko složitější ekonomické situaci dostupnost úvěrů opravdu problém.

Nevymlouvají se ale firmy na chybějící úvěry kvůli nedostatku nápadů a projektů, které lze financovat?

Občas se sice objeví něco zajímavého, většinou jde ale o další investice stávajících klientů. Česká vláda a její agentury se stejně jako Evropská unie a její agentury snaží pomáhat, ale podnikatelská iniciativa hlavně u začínajících firem je nižší než v Rakousku či Německu. Testem bude seed fond³⁾ pro Moravskoslezský a Olomoucký kraj, který spravujeme pro českou vládu. Má posílit podnikatelskou kulturu v méně rozvinutých krajích, než jsou třeba střední Čechy.

Vysvětlivky: ¹⁾ **Factoring** je metoda financování krátkodobých úvěrů poskytnutých při dodávkách zboží a služeb. Podstatou factoringu je odkup krátkodobých pohledávek zpravidla bez postihu vůči původnímu věřiteli. **Forfaiting** je odkup bezpečně zajištěných střednědobých nebo dlouhodobých exportních pohledávek splatných v budoucnosti bankou nebo specializovanou finanční institucí (forfaiterem) bez postihu původního věřitele (vývozce). ²⁾ **Korporátní treasury sales** zajišťuje pro firemní klienty denní řízení cash-flow, zajišťování tržních rizik či přístup na peněžní a kapitálové trhy. ³⁾ **Seed fond** – fond rizikového kapitálu se 100% majetkovou účastí státu zaměřený na investice do majetkových podílů v obchodních společnostech. Jde o nový nástroj podpory podnikání, kdy začínající podnikatelé z něj mohou získat prostředky na rozjezd své firmy založené na nových nápadech a inovacích.

Výsledky průzkumu po první fázi korporátní kampaně naznačují, že klienti vnímají značku Erste Corporate Banking velmi příznivě. I pro cílenou pozici prvního hráče na českém trhu. Tradice České spořitelny je pochopitelně hodnota sama o sobě.

Do jaké míry ovlivňuje firemní bankovníctví málo pozitivní stav české ekonomiky?

Řada firem odkládá investiční úvěry. Nadále je ale vhodná doba k relativně levným nákupům firem. Velký zájem je o financování vývozu. Atmosféra špatných očekávání či nejistého výhledu bohužel přispívá k tomu, že firmy někdy nejednají racionálně. Předstihové ukazatele z ekonomiky USA, Číny i severní části Evropské unie ale naznačují, že snad máme nejhorší za sebou. Kdybychom hodnotili vývoj české ekonomiky, očištěný o pokles spotřeby domácností a úsporná opatření ve veřejném sektoru, vzrostly by loni průmysl a hrubý domácí produkt o dvě procenta. Vše pozitivní v růstu ekonomiky je postaveno na skutečnosti, že české podniky, včetně menších a středních, úspěšně vyvážejí od Mexika až po Mongolsko.

Značka Erste Corporate Banking vám tedy umožní rozšířit zahraniční aktivity. Není již ale trh rozdělen?

Nová značka nám pochopitelně pomáhá v německy mluvících zemích. Druhou nejsilnější prodejní síť na státní i firemní dluhopisy máme v Německu, řadu klientů máme ve Švýcarsku. Značka Erste má dobrý zvuk také v ruský hovořících zemích, kde mají německé a německy znějící značky tradici. Výhledově sledujeme i polský trh. Máme tam rovněž řadu aktivit týkajících se kapitálových trhů a investičního bankovníctví, ale třeba i financování fúzí a akvizic.

Neohrozí vaše cíle faktory, jako jsou výše úrokových sazeb a vývoj kurzu koruny?

Oba bereme v úvahu. Nízké úrokové sazby dokonce silně zvýhodňují financování projektů či investic. Jejich návratnost se dost zkracuje. Českému průmyslu nejvíc vadí volatilita koruny. Osud vývozu ale nezávisí na kurzu a slabé koruně, ale spíše na konkurenceschopném, dlouhodobě inovovaném produktu či řešení a podpoře vývozu ze strany státu.

Jak může pomoci Česká spořitelna a Erste Corporate Banking firmám při získávání peněz z Evropské unie?

Dlouhodobě spolupracujeme se všemi agenturami EU. Nejprve to byla Evropská banka pro obnovu a rozvoj, nyní jsme hlavním partnerem Evropské investiční banky a Evropského investičního fondu. Díky spolupráci s nimi můžeme získat pro české klienty velmi levné dlouhodobé zdroje pro investice. Průchodnost projektů usnadňuje dohoda o sdílení rizika s Evropským investičním fondem. S německou vládní agenturou Kreditanstalt für Wiederaufbau, obdobou Českomoravské záruční a rozvojové banky, máme rozsáhlý program zvyšování energetické účinnosti například pro bytová družstva a společenství vlastníků. Dotační management od dceřině společnosti Grantika, nejuspěšnější při přípravě a schvalování projektů, pomůže klientovi získat a využít dotaci tak, aby ji nemusel vrátet. Strategické výhledy naší EU office zase sledují megatrendy a záměry Evropské komise a možnost využití evropských fondů. Snaží se tak klienty připravit na každé programovací období. To další začne v roce 2014.

Lady In je časopis pro investorky, vy mimo jiné řídíte divizi finančních trhů. Jak se tedy podle vás mohou letos tyto trhy vyvíjet a do čeho má smysl investovat?

Vycházím z mírně optimistického scénáře pro česká i globální aktiva. Na jedné straně stoupá pravděpodobnost korekce cen dluhopisů, hlavně státních a firemních. Nelze čekat, že ceny státních dluhopisů dál porostou. Je ale možné navýšit podíl akcií. Jejich výběr závisí na sektorech, které mají potenciál růstu nebo dostatek hotovosti k výplatě vysokých dividend. Můj tajný tip jsou realitní produkty, které nabízejí zajímavý výnos při relativní stabilitě. A jak naznačují ceny ropy a zlata, zůstávají atraktivními zemědělské komodity a kovy. Zlato je ale drahé, takže ho doporučuji spíše selektivně kupovat při větších korekcích.

České akcie trochu trpí nízkým ohodnocením energetických firem, které souvisí s řadou negativních faktorů, zejména měnicí se představou regulátorů a vlád, jak motivovat firmy ke zlepšování ekologických parametrů podnikání, a s tím spojenými emisními povolenkami. Regulaci trpí i finanční tituly. Výhled na české akcie je opatrně pozitivní. Nečekám, že jejich ohodnocení klesne, jejich ceny jsou dobré. Nejdůležitější bude vývoj daného sektoru. Zastoupení jednotlivých průmyslových sektorů u nás není velké. Doporučuji proto více se zaměřit na regionální a spíše evropský akciový trh. A na rychle rostoucí ekonomiky, kde k růstu cen akcií přispívá i demografie. Ale v omezeném rozsahu a při striktní aplikaci stop lossů (spodní cenový limit, po jehož dosažení je akcie automaticky prodána) na jednotlivé pozice.

Text **Petra Doležalová**
Fotografie **Libor Špaček**

PĚT OTÁZEK PRO ČLENKU KLUBU

Diverzita – *hnací motor změn*

„V České republice byl donedávna pojem diverzita synonymem pro feminismus. Díky zájmu médií a veřejným debatám o zastoupení jednotlivých genderových skupin ve vedení firem se však nazírání na toto téma začíná pomalu měnit,“ říká **Vera M. Budway-Strobach**, manažerka programu Diversitas České spořitelny, která je v oblasti získávání rovných příležitostí jednou z průkopnic.

Můžete nám prozradit, co vás přivedlo k práci v oblasti diverzity?

Kdyby mi někdo před sedmi lety řekl, že povedu iniciativu na téma diverzity pro přední banku v České republice, myslela bych, že se zbláznil. Tehdy jsem zastávala v Bruselu a ve Vídni post vrchní politické poradkyně pro zvláštního zástupce EU pro Balkán. Když se mi však po přestěhování za manželem do Prahy naskytl příležitost pracovat v České spořitelně (ČS) na rozvoji programu firemní kultury, využila jsem jí. Setkala jsem se se spoustou uznávaných manažerek a probírala s nimi problémy, které ženy ve vedení obklopují. Rozhovory vyústily ve vytvoření neformální sítě manažerek, které byly odhodlány začlenit do firemní kultury ČS zásady rovných příležitostí a diverzity.

Jak si v této oblasti Češi ve srovnání s jinými evropskými zeměmi vůbec vedou?

Země střední a východní Evropy jsou obecně tradičnější a konzervativnější a toto téma je často spojováno s feminismem, který má pro mnoho Čechů negativní význam. Možná i proto za EU v podílu ekonomicky aktivních žen výrazně zaostáváme.

Postupně se ale tento přístup začíná měnit. Pobočky nadnárodních korporací pak v České republice zavádějí místní iniciativy v oblasti diverzity vycházející z osvědčené globální praxe. V tomto smyslu je Česká spořitelna výjimkou, neboť její iniciativa vychází naopak zdola nahoru. Úspěchy na našem trhu dokonce inspirovaly mateřskou společnost Erste k rozšíření programu do dalších zemí.

Jak dlouho v ČS tento program funguje a v čem vidíte jeho hlavní význam? Jaké projekty se pod tématem diverzity ve vaší práci skrývají a který považujete za nejdůležitější?

V roce 2008 se neformálně sešla malá skupina vyšších manažerek, aby jednaly o tzv. „skleněném stropu“ v ČS, tedy hledaly důvod, proč je ve vyšším vedení zastoupeno pouhých 26 % žen, ačkoli v celkovém počtu zaměstnanců tvoří plně tři čtvrtiny. Na základě dat z oddělení lidských zdrojů jsme přesvědčily představenstvo o účelnosti programu Diversitas. Hlavní smysl spočívá v rozvoji a udržení talentovaných zaměstnanců všech pohlaví, věku a vzdělání a v zajištění nástrojů a podpory pro jejich další profesní rozvoj, aby mohli dosáhnout až na pozice ve vrcholovém vedení firmy.

Program se zaměřuje na všechny aspekty řízení diverzity, včetně náboru, školení a profesního rozvoje žen, mentoring, networking, sladění osobního i pracovního života a podpory v souvislosti s mateřskou/rodičovskou dovolenou, řešení věkových bariér, mezigeneračního dialogu, antidiskriminačních opatření a příležitostí pro zaměstnávání handicapovaných osob.

Ačkoli jsou všechny tyto stránky stejně důležité, na dvě oblasti kladu osobně největší důraz. První z nich je poskytování podpory ženám formou mentoringu a networkingu, jehož nedostatek bývá největší brzdou v profesním růstu. Pak je to mezigenerační dialog a problematika „age managementu“. V rámci programu Diversitas chce ČS začít s šířením flexibilních pracovních úvazků pro zaměstnance nad 55 let, zavést schémata pro postupné odchody do důchodu a začít se zaváděním koncepcí řízení věku zaměstnanců.

Bylo těžké přesvědčit mužské kolegy o potřebě podpory programu rovných příležitostí? Kde se vyskytla největší úskalí?

Nejtěžší bylo překonat předpojaté stereotypy a názory na to, čím se vlastně řízení diverzity zabývá. Mnozí lidé ve společnosti měli pocit, že to je trend importovaný ze západu, nebo dokonce že program byl vytvořen malou skupinou manažerek k naplnění vlastních ambicí. Náš tým musel aktivně komunikovat a program prezentovat jako něco, z čeho budou mít prospěch všichni zaměstnanci. K diskuzím jsme přizvali i mužské členy vrcholového vedení a sponzorem programu se navíc stal sám generální ředitel ČS.

Jaký vliv mělo zavedení programu na firemní kulturu a odrazilo se na zisku společnosti?

Výhody řízení diverzity jsou zřejmě: vyšší motivace a angažovanost zaměstnanců; jejich menší fluktuace a z toho vyplývající nižší náklady na nábor a zaškolování nových pracovníků; retence kvalifikovaných a zkušených zaměstnanců; lepší vnímání ČS na pracovním trhu.

Za největší úspěchy považují nárůst počtu žen na pozicích vedoucích poboček, zvýšení počtu matek vracějících se po mateřské dovolené, zavedení nových benefitů, jako například měsíční příspěvek na péči o děti či týden placené dovolené pro novopečené tatínky, či partnerství s Kontem bariéry a organizací Rytmus zahrnující nabídku praxe pro handicapované. Všechny tyto snahy pomohly České spořitelně k získání titulu Firma roku: Rovné příležitosti 2009 a 2011, ocenění Pracoviště budoucnosti 2011 a Zaměstnavatel bez bariér 2012.

Úspěchy na našem trhu dokonce inspirovaly mateřskou společnost Erste k rozšíření programu Diversitas do dalších zemí.

Manažer *a týmová práce*

O tom, jak pracuje tým, rozhoduje do značné míry manažer, který stojí v jeho čele. Není jen vzorem ostatním, to by bylo málo. Především tým vede, stimuluje k lepším výkonům, vytváří podmínky pro co největší uplatnění jednotlivých členů a sleduje mezilidské vazby v týmu, aby mohl včas předcházet krizovým situacím. Už způsob, jakým vede porady, je typický jak pro firmu, tak pro osobnostní typ manažera.

JAKÝ ŠÉF, TAKOVÁ PORADA

Průběh porady (grémia, meetingu) také vypovídá o firemní kultuře. Základním pravidlem by měla být věcnost a šetření času všech zúčastněných. Šéf by měl mít před každou poradou jasno, co chce projednat, jak dlouho by měla porada trvat a koho pověří kterými úkoly. Poradu by měl vést s jasným vědomím, kam chce téma dovést, a pokud se příspěvky začínají rozlévat do bezbřehé debaty, musí jí umět dát směr. Bývá obvyklé, že na poradách hovoří stále stejní lidé, šéf by měl ovšem dokázat vyprovokovat k vyjádření i ty, kteří bývají ve stínu agresivnějších tradičních debatérů. Umět definovat cíle a shrnout závěry diskuze je vrcholem manažerského umění.

Rozhodující pro úspěšný průběh porady jsou organizační schopnosti šéfa. Existují tři typy vedoucích pracovníků:

- **Autokratický šéf** rozhoduje o všem sám, nepřipouští diskuzi a jeho slovo je definitivní. Tento model je typický pro centrálně řízené organismy, jako jsou policie nebo armáda.
- **Demokratický šéf** vyslechne názory ostatních, podrobí je diskuzi a s ohledem na stanoviska spolupracovníků rozhodne.
- **Liberální šéf** dá na slovo ostatních, nechává jim volnost při formulování úkolů, počítá s jejich iniciativou a aktivitou, jeho řídicí role se omezuje na komunikaci s nadřízenými. Takové řízení je typické pro prostředí, kde se vyskytují vědecké nebo manažerské osobnosti, kdy řídit je by znamenalo omezovat jejich vědecké nebo manažerské schopnosti. Takový styl řízení zvolí manažer i tehdy, má-li v týmu silné individuality, jež není nutné vést, jen jim zajišťovat podmínky pro rozvoj v prostředí, v němž pracují.

Smíšené týmy, složené z mužů a žen, Čechů a cizinců, zdravých a hendikepovaných, jsou dnes samozřejmostí.

SMÍŠENÉ TÝMY

Pro každého manažera je nejobtížnější sestavit tým natolik homogenní, aby mu mohl definovat společné cíle a společné prostředky, jak cílů dosáhnout. Často nemá na strukturu týmu vliv, ten je dán personálními podmínkami ve firmě. Smíšené týmy, složené z mužů a žen, Čechů a cizinců, zdravých a hendikepovaných, jsou dnes samozřejmostí. Navíc to, jak společnost respektuje a chrání menšiny, je měřítkem kvality její demokracie. Zjišťování, zda je někdo Žid, považujeme za nepřípustné a skandální, přesto jsme donedávna běžně vyzvídali, zda je žena těhotná a kdo je Rom. Dnes je daleko za hranicemi etikety ptát se i na národnost, náboženské vyznání, rodinný život a sexuální orientaci. Základním principem chování k těmto pracovníkům je nedávat najevo, že je za menšinu považujeme. Dokonce i pomoc na nevhodném místě se může setkat s odmítavou odezvou, přehnaná ochota vůči hendikepovaným v nich vyvolává pocit méněcennosti. Přesto musíme najít způsob, jak jim pomoci. Například s kolegou na vozíku komunikujeme vsedě, abychom měli obličej ve stejné výši, pracovní schůzky plánujeme v místech s bezbariérovými přístupy a parkovišti apod. Před gayi a lesbičkami nedáváme najevo, že o jejich orientaci víme, a to ani kdyby se s ní netajili. Vystřiháme se vtipů a narážek i v komunikaci se třetími osobami.

Totéž se týká i vztahu k Romům a ostatním národnostem. Už během přijímacího pohovoru si musíme dát pozor na to, abychom nedali najevo, že jedním z kritérií hodnocení uchazeče by mohl být jeho etnický původ. A při odmítnutí pracovního místa z důvodu odborné nedostatečnosti musí manažer promyslet formulaci, kterou sdělí uchazeči, mnohem pečlivěji než v případě většinového uchazeče, aby nevyvolal podezření, že se dopouští diskriminace vůči etnické menšině.

KRIZOVÉ SITUACE

Každý tým dříve či později postihnou krizové situace. Stresy, časový tlak, nezvládnutí úkolu nebo nevyrovnaná úroveň týmu mohou způsobit napětí. Krizové situace mají tři stupně a je na dobrém

manažerovi, aby dokázal problémy zachytit včas. Prvním stupněm je **konflikt** – ten je běžný v každém pracovním, osobním i rodinném prostředí, tříbí názory a pomáhá hledat východiska. Musí ovšem skončit konsenzem, tedy řešením. Zvítězí-li jedna strana a druhá to uzná, je to řešení. V jiných případech vítězství jednoho a porážka druhého způsobuje krizi vztahů. Například v diplomacii platí zásada win-win, tedy že musejí mít obě strany pocit úspěchu, aby byl konflikt vyřešen. Poražený stát nemyslí od prvního okamžiku na nic jiného než na to, jak vítězi vrátit hořký pocit porážky. Neřešený konflikt přerůstá v **krizi**. Krizi musíme vyřešit, jinak přeroste v **katastrofu**, poslední stupeň triády. Katastrofa znamená ohrožení existence týmu, jeho blíží se rozpad. Manažer by měl sledovat náladu v týmu, jeho výkonnost, atmosféru, musí věnovat pozornost diskuzím a sledovat, zda neobsahují osobní prvky, které by mohly znamenat mezilidské konflikty.

ODCHOD Z TÝMU

Pokud pracovník odchází z rozhodnutí vedení firmy, platí zásada, že se o tom nesmí dozvědět od nikoho jiného než od nadřízeného, a to kultivovanou a šetrnou formou. Pracovník si tuto scénu pamatuje ještě léta, a proto hodně záleží na formě, jakou nadřízený zvolí. Musí jednat taktně, nesmí dávat najevo, že spěchá, aby měl nepřijemnost za sebou, musí přesvědčivě vysvětlit důvody rozvázání pracovního poměru a nabídnout pomoc při řešení obtížné situace, pokud pracovníkovi hrozí. Velkorysost je vždy na místě; firma je vždy silnější než jedinec.

Jakkoli může být uvolnění zaměstnance z firmy pro management rutinní záležitostí, jednáme s každým z nich vždy, jako by šlo o jedinečný případ. Zaměstnance přijmeme stejně jako návštěvy – podáme mu ruku, nabídneme kávu, posadíme se s ním a vysvětlíme mu, proč jsme se rozhodli rozvázat s ním pracovní poměr. Je-li to v souladu s firemními normami, nabídneme mu pomoc při hledání nového místa, přinejmenším udělením volna na konkurzy a interview ve výpovědní době. Dobrý vedoucí by si

měl také umět poradit se všemi možnými reakcemi na tuto zprávu. A to i když se dotyčný přestane ovládat či dokonce začne být agresivní. V takovém případě se nenecháme „vytočit“ a nezvyšujeme hlas (úplně směšné je začít křičet: „Nekřičte na mě!“). Zklidnění rozrušeného pracovníka urychlí třeba i náš odchod z místnosti pod všední záminkou („Promiňte, někde jsem nechal pero...“), hysterické scény se nikdy neodehrávají o samotě. Až se za dvě minuty vrátíme, zcela přejdeme, co se stalo (řekneme třeba: „Leželo u sekretářky na stole, to se mi stává denně.“), a rozloučíme se důstojně, jak se na pracovníka managementu sluší. Uvědomme si, že naše chování určuje chování pracovníka. Budeme-li konfliktní, můžeme očekávat, že pracovník ztratí zábrany a výzvu ke konfliktu přijme. Jestliže zachováme odstup a důstojnost, odehraje se setkání kultivovaně.

Stejný postup manažer volí, když zaměstnanec odchází ze své vůle, jen setkání při této příležitosti bude patrně o poznání srdečnější než při výpovědi.

Dalším krokem je seznámit se odchodem pracovníka jeho kolegy a ostatní zaměstnance firmy. Oznamíme to způsobem ve firmě obvyklým, nejspíš e-mailem, v malé firmě na shromáždění zaměstnanců. Z formulace by měly být zřejmé obecné důvody, proč pracovník odchází, ale vynecháme konkrétní okolnosti. Oznamení klientům by měl napsat pracovník sám. U většího počtu klientů zvolí e-mail, u menšího počtu nebo u významných klientů je vhodnější klasický dopis. Neměl by se rozepisovat o důvodech odchodu, ale měl by poděkovat klientům za spolupráci, popřát jim úspěchy v dalších kontaktech s firmou a sdělit jim, kdo převezme jeho agendu.

Odchází-li oblíbený nebo významný pracovník, obvykle uspořádá rozloučení se spolupracovníky. Může jít o skromný přípitek (čísí vína) v kanceláři, ale také o večeřek v restauraci. Pokud pracovník neodchází z důvodu hrubého porušení pracovní kázně, je společenskou povinností nadřízeného manažera akci na chvíli navštívit a před ostatními kolegy pracovníkovi poděkovat a rozloučit se s ním.

Aby nové koště *dobře metlo*

NIKDY NEDOSTANEME DRUHOU ŠANCI UDĚLAT PRVNÍ DOJEM. TO PLATÍ, I KDYŽ PŘICHÁZÍME DO NOVÉHO PRACOVNÍHO KOLEKTIVU. KAŽDÁ FIRMA MÁ SVOU KORPORÁTNÍ KULTURU, S NÍŽ SE MUSÍME CO NEJDŘÍVE ŠÍT. TO SE TÝKÁ OBLEČENÍ, CHOVÁNÍ, JAZYKA. NEJSME-LI SI JISTI SPRÁVNOU VOLBOU, RADĚJI SE OBLÉKNEME O ÚROVEŇ VÝŠ NEŽ OPAČNĚ, V CHOVÁNÍ NIKOHO NEPOPUDÍME VĚCNÝM A SKROMNÝM PROJEVEM. NENÍ TAKÉ DOBRÉ PŘIJÍT HNED PRVNÍ DEN NA NOVÉ PRACOVNÍ MÍSTĚ POZDĚ, Z NEVĚDOMOSTI ČI AROGANCE ZASEDNOUT NA PORADĚ ŠÉFOVU ŽIDLÍ ANI ZAPARKOVAT SVŮJ VŮZ NA MÍSTĚ VYHRAZENÉM GENERÁLNÍMU ŘEDITELI.

Turecko *zůstává* *zemí zaslíbenou*

Když se řekne Turecko, část Čechů si představí příjemnou a stále poměrně levnou dovolenou v zemi s krásnými plážemi, přívětivě teplým mořem, velkým počtem antických památek, ale také přírodních krás. Pomyslnou zemí zaslíbenou se ovšem může stát rovněž pro investory. Naznačil to loňský rok, kdy výnos akciového indexu istanbulské burzy ISE 100 dosáhl v eurech 58,3 procenta, v domácí měně přibližně 52 procent, a byl tak jedním z nejvyšších na světě. Faktem je, že Turecko je z řady důvodů řazeno k nejperspektivnějším zemím.

Dosahovat pravidelně podobného výnosu je problematické i v rozvíjejících se zemích, k nimž Turecko nadále patří. Přesto by mělo dál zůstat v hledáčku investorů. Tamější ekonomika může těžit především z velkého domácího trhu, snaží se ovšem rozvíjet také vývoz, o čemž se ostatně budeme moci osobně přesvědčit i na letošním podzimním Mezinárodním strojírenském veletrhu v Brně. Jeho partnerem totiž bude právě Turecko.

Na rozdíl od České republiky má přítom tato země velkou výhodu v celkovém počtu obyvatel. Jejich počet přesahuje 75 milionů, výhodou je velmi nízký průměrný věk tureckého obyvatelstva, který v roce 2011 dosáhl 29,2 roku. Země tedy může těžit z velkého a rychle se rozvíjejícího domácího trhu, a není tedy tolik závislá na vývozu jako česká ekonomika. Shodnou předností obou zemí je pak výhodná poloha. V případě Turecka je to role spojovacího článku mezi Evropou a Středním východem. Není proto náhoda, že jedním ze záměrů země je vybudovat v Istanbulu největší letiště na světě, které za rok přepraví 150 milionů cestujících. To může pomoci celé ekonomice a především cestovnímu ruchu, který se čile rozvíjí právě v největším tureckém městě, ale i v mořských letoviscích.

Dalším plusem turecké ekonomiky je fakt, že se zemi podařilo výrazně omezit míru inflace. Také politická situace zde zůstává, zejména ve srovnání s většinou okolních zemí, relativně stabilní. Zahraniční investice do Turecka stejně jako zájem cizích investorů o tamní akcie mohou napomoci výraznému zlepšení ratingu od ratingové agentury Fitch na investiční stupeň. Tentýž krok se předpokládá i v případě největších a nejrenomovanějších světových ratingových agentur, tedy Standard and Poor's a Moody's. To je v době, kdy tyto instituce naopak řadě zemí ratingy snížily, respektive snižují, pro investory rovněž silným argumentem k zamyšlení.

Všechna tato fakta jsou důvodem, proč je země v posledních letech řazena do nově vytvářené skupiny TIMBI, a to spolu s Indií, Mexikem, Brazílií a Indonésií, respektive do skupiny, kterou odborníci americké banky Goldman Sachs nazvali MIST a zařadili do ní Mexiko, Indonésii, Jižní Koreu a právě Turecko.

Hospodářský růst těchto států by měl podle

odborníků překonávat výkon některých ekonomik skupiny zemí BRIC, k níž experti vedle Brazílie a Indie řadí rovněž Rusko a Čínu.

POZOR NA VÝKYVY

Turecká ekonomika v loňském roce podle odhadů vzrostla o tři až čtyři procenta. Její letošní růst může být podle odborníků přibližně stejný. Míra inflace má zůstat stabilní a pohybovat se kolem šesti procent. Zadlužení země dosahuje necelých 38 procent, a je tedy ve srovnání s průměrem dosahovaným ve světě poměrně nízké.

Je ovšem třeba podotknout, že nic není pouze bílé, nebo naopak černé. Příkladem může být Istanbulska burza cenných papírů, která vznikla v roce 1986 a prošla v posledních jedenácti letech řadou výkyvů. Její akciový index ISE 30 se proto vyznačuje řadou silných nárůstů, ale také velkých korekcí. Turecko a tamní firmy představují nicméně navzdory tomu nesporně zajímavou investiční příležitost, a to především pro investory, kteří jsou ochotni více riskovat a investovat na delší dobu, jak je ostatně v případě akcií doporučováno. Vliv jakýchkoli cenových výkyvů je navíc vždy možné eliminovat pravidelnými investicemi.

Velmi zajímavou investiční příležitost představují rovněž dluhopisy. Výnosy desetiletých státních dluhopisů, které dosahovaly ještě před rokem více než devíti procent, mírně poklesly a aktuálně se pohybují kolem sedmi procent. To představuje ve světě velmi nízkých úrokových sazeb zajímavé zhodnocení. Pokles výnosů dluhopisů je zároveň znamením, že investoři této zemi nesporně věří.

Po silném růstu tureckých akcií v minulém roce se může část investorů logicky obávat korekce a oslabování jejich cen. Ty je ovšem možné využít k levnějším nákupům. Odborníci jsou po finanční krizi v odhadech budoucího vývoje světa, regionu i jednotlivých zemí pochopitelně opatrnější než dřív, zdá se ale, že Turecku vcelku věří. Experti z rakouského Erste Sparinvestu například soudí, že turecké akcie letos zaznamenají dvouciferný nárůst.

Na druhé straně je ovšem třeba počítat také s určitými riziky. Předně upozorňují, že v cenách akcií tamních firem je již v určité míře započten předpokládaný pozitivní vývoj. Dalším rizikem je případný pokles nebo pomalý růst evropské nebo americké ekonomiky, stejně jako zpomalení tempa

Turecko může těžit z velkého a rychle se rozvíjejícího domácího trhu, a není tedy tolik závislé na vývozu jako česká ekonomika.

Shodnou předností obou zemí je pak výhodná poloha. V případě Turecka je to role spojovacího článku mezi Evropou a Středním východem.

Fond Espa Stock Istanbul, který založila v roce 2001 investiční společnost Erste Sparinvest, vydělal v loňském roce investorům v přepočtu na koruny více než zmiňovaných 52 procent. Navíc patří k jedné z mála možností jak investovat na českém trhu do tureckých akcií, a to jak v eurech, tak v korunách.

hospodářského růstu v rozvíjejících se zemích, které by se samozřejmě mohlo logicky projevit v nepříznivém vývoji tureckého hospodářství. Určité nebezpečí představuje rovněž případné rozšíření konfliktu se Sýrií, negativní vliv na tureckou ekonomiku by pravděpodobně mělo rovněž zvýšení cen komodit, které musí země dovážet. A jistým rizikem mohou být i pokračující snahy části politiků o stále větší islamizaci země.

FONDY, ALE I DALŠÍ INVESTIČNÍ NÁSTROJE

Kdo chce investovat v Turecku, může využít akciové, případně jiné typy investičních či podílových fondů zaměřených přímo na tuto zemi, nebo jiné, které investují v tomto regionu. K dispozici jsou také investiční certifikáty. Nabídka fondů, které investují pouze do tureckých akcií, je na českém trhu poměrně omezená. Nabízí je prakticky jen Erste Sparinvest, francouzská BNP Paribas a britská finanční skupina HSBC. Většinou v eurech či dolarech, v korunách lze naproti tomu koupit fond Espa Stock Istanbul, který založila v roce 2001 investiční společnost Erste Sparinvest.

Navzdory výkyvům ceny tureckých akcií přesáhl v posledních pěti letech průměrný roční výnos fondu v korunách 16 procent. Podobně jako řada jiných fondů zaznamenal také fond Espa Stock Istanbul v průběhu globální finanční krize koncem roku 2008 a na začátku roku 2009 výrazný pokles ceny, pak ovšem hodnota jeho podílových listů výrazně posílila. V září roku 2010 následoval další výkyv směrem dolů, následně opět vystřídaný výrazným nárůstem ceny tohoto podílového fondu. V loňském roce tento fond investorům nakonec v přepočtu na koruny vydělal více než 52 procent.

I když jsou perspektivy Turecka i tamního akciového trhu nadále považovány za příznivé, podobný výnos lze těžko od fondu očekávat pravidelně. Případné výkyvy hodnoty jeho podílových listů však lze eliminovat pravidelnými investicemi, při nichž se zisk i ztráta průměrují. Doporučená minimální délka investice do fondu Espa Stock Istanbul přitom činí pět let a déle.

Klient může do téhož fondu investovat také v eurech. Výhodou tureckého trhu je jeho velká likvidita. Na začátku tohoto roku zaznamenal turecký trh předpokládanou korekci, čehož lze rovněž využít k levnějším nákupům.

K investování na tureckém trhu je možné využít i další nástroje, jako jsou například investiční certifikáty. Jde o cenné papíry podobné dluhopisům, jejichž emitent se zavazuje, že za stanovených podmínek uhradí při prodeji jejich cenu. Certifikátů je velké množství. Patří k nim nedávno vydaný indexový certifikát ISE 30 vedený v eurech, který kopíruje třicet nejlikvidnějších tureckých akcií s nejvyšší tržní kapitalizací. Hodnota certifikátu vychází z vývoje indexu ISE 30 istanbulske burzy. Investoři, kteří jsou ochotni více riskovat, mohou kromě toho využít také některé turbocertifikáty a jejich prostřednictvím spekulovat na růst nebo pokles ceny akcií. Jde o produkty s takzvanou pákou, jejichž případný zisk, ale také ztráta se v předem stanoveném poměru násobí. Také certifikáty na turecké akcie nabízí skupina Erste.

PŘED BRANAMI UNIE A OLYMPIÁDOU?

Budoucnost Turecka tedy vypadá navzdory některým naznačeným potenciálním rizikům poměrně příznivě. Země po řadu let usiluje o přijetí do Evropské unie. Pokud by k tomu konečně došlo, atraktivita turecké ekonomiky a samozřejmě také akcií místních společností pro zahraniční investory by se výrazně zvýšila. Stačí si připomenout, jakou vzpruhou se stal vstup České republiky do Evropské unie pro naši ekonomiku, ale i akciový trh.

Dalším a možná o něco reálnějším impulzem pro rozvoj turecké ekonomiky by se mohl stát sport: pokud by se Turecku podařilo uspět a získalo by pořadatelsví letních olympijských her v roce 2020, mohlo by to zvýšit růst a dál zvednout zájem o turecké akcie.

I bez této podpory zůstávají nicméně Turecko a istanbulska burza, na níž se obchoduje s 320 akciovými tituly, velmi zajímavým trhem, jemuž by měli investoři věnovat zvýšenou pozornost.

Proč nemít v portfoliu fond, který stojí na pevných základech?

Výnos ČS nemovitostního fondu od České spořitelny dosáhl za poslední 3 roky zhodnocení **2,9 % p.a.**

Uvedený výnos je za období 36 měsíců k 1. 3. 2013. Hodnota investované částky a výnos z ní může stoupat i klesat, přičemž není zaručena návratnost původně investované částky. Minulá výkonnost nezaručuje výkonnost budoucí. Každá investice v sobě obsahuje riziko, podrobné informace o rizicích získáte ve statutu ČS nemovitostního fondu, který je k dispozici na pobočkách České spořitelny a na www.reico.cz. Správcem ČS nemovitostního fondu je investiční společnost REICO České spořitelny.

Kuba, ostrov mnoha tváří

Tolik knih bylo o tomto ostrově napsáno, tolik filmů natočeno. Přesto láká a přitahuje dál jako obrovský, 1 250 kilometrů dlouhý magnet. Pro ty starší z nás znamená návštěva Kuby návrat do doby před listopadem 1989. Těm mladším zase učaruje exotika míst, která dosud nepřeválcovala globalizace, kde neznají McDonald's ani poslední songy Madonny.

Ne všichni pionýři a pionýrky nosí rudé šátky. Na Kubě to je zařízeno tak, že v každé třídě jsou dvě skupiny dětí jinak ošátkovaných a ty spolu neustále soupeří. Chytré...

Text Petr Tůma
Fotografie autor a 123RF

Před Kapítolem parkují
auta již neexistujících
značek – Studebaker,
Nash, Rambler, Packert, De
Soto či Edsel, pojmenovaný
po synu Henryho Forda.
Turisté se za nimi otáčejí,
není to fata morgana
útočící na smysly po
koktejlu z rumu?

Empedrado Calle byla první dlážděná ulice Havany. Našli byste ji poblíž restaurantu Bodegita del Medio, kam chodíval popijet svá mojita Ernest Hemingway.

V hotelu El Nacional u promenády Malecón se sypaly dolary díky kasinům, které Fidelova vláda vyvlastnila, zavřela a následně zakázala hazard na celém ostrově.

Kuba je jakousi rezervací, kterou můžete navštívit, ale nepodaří se vám hlouběji zasáhnout do houpavého rytmu jejího života. Přitom je značně nakažlivý – snad i proto, že se odehrává v dýmovém oparu těch nejlepších doutníků na světě a za stále přítomnosti třtinového rumu. Onu lehce upocenou, rozmazanou kulisu navíc věrně doprovázejí chytlavé rytmy salsy, sonu, guarachy, hip-hopu, trip-hopu, rapu či momentálně asi nejpoblíbenějšího reggaetonu. Směsice rapu a jamajského reggae zpívaná výhradně španělsky dokáže rozpohybovat i Evropana, který si do té doby myslel, že se ostrov nese výhradně na vlně tradicionalistů z Buena Vista Social Club. Místní seňority kroutí boky tak svůdně, že s nimi pár tanečních kroků zvládne i největší nemehlo. Když začala kubánská vláda verbovat do armády ženy, narazila na jistý neřešitelný problém. „Vojandy“ se nenaučily držet pochodový krok. Zdáli to vypadalo, že na „buzerplacu“ se zbraněmi v rukou tančí. Dnes můžete něco podobného obdivovat už jen ve slavném havanském kabaretu Tropicana. Tříhodinové představení s mnoha dějstvími zakončuje defilé dvou stovek krasavic oblečených víceméně jen do klobouků. Jsou z křišťálových lustrů, váží až 50 kilogramů a navzájem je spojují elektrické dráty. Jakmile poslední z reflektorů kabaretu zhasne, takhle světla se pro změnu rozsvítí.

Hudba a tanec, alkohol a sex. Jsou sladkými úniky z každodenní kubánské reality, která zůstává sevřena v kazajce minulosti s vsudypřítomnými prvky machismu, paranoie a zapeklité byrokracie ztěžující obyvatelům ostrova život. Přitom je celý ostrov paradoxně i majákem budoucnosti, protože na rozdíl od ostatních latinskoamerických zemí tady dostane vzdělání každý a... zadarmo. A navíc Kubánci dosud neodvádějí daně! Což je bezpochyby snem všech obyvatel naší planety.

SVĚTLA A STÍNY HAVANY

Kde začít? Samozřejmě v Havaně! Za okénkem letadla se tmavomodrá večerní obloha mění v nazlátlou černotu. Ještě jí probleskne pár odrazů mořské hladiny a už zpod trupu letadla vykouknou pravidelné čtverce políček. Připomínají šachovnici, na které padl nástupem Fidela Castra k moci šach mat. „Všechny cesty vedou do Havany, seňore...“ vracejí se mi slova pracovníka letecké společnosti Air Cubana. La Habana je město, které jedni milují a druzí zatracují, málokoho však nechá lhostejným. Zvláště vpoledne má šarm a eleganci, které by jí jiné metropole mohly závidět. Uchrane vás romantickými zákoutími obklopenými vysokými zdmi klášterů. Mnohé byly přestavěny na jednopokojové bytovky a dnes v nich žijí početné rodiny. Tma milosrdně

skrývá odlupující se omítku, zato dává vyniknout tvarům honosných paláců. Nejsou vidět pupínky rzi, které jako neštovice obsypávají tepaná zábradlí, intarzovaná okna jako by ani nebyla vtlučená. Je cítit dech minulosti a vzduchem se nese příchutě soli.

PROMENÁDA SNŮ

To jak na pobřežní bulvár Malecón neustále útočí mořské vlny. Je to místo všech karnevalů, trhů, schůzek milenců i horečných debat o budoucnosti ostrova. Nejživější část Malecónu ohraničuje Vedado – miniatura floridského Miami. Jako ve vítězném symbolu „V“ se z ní k obloze vypínají mnohapatrové budovy. Habana Libre, dříve americký Hilton a první sídlo Fidelova revolučního štábu. Hotely Nacional, Capri či Riviera. Byly postaveny z mafiánských peněz získaných v době americké prohibice a jejich kasina fungovala jako karibské Las Vegas. Dodnes je ve Vedadu cítit vliv Ameriky na každém kroku. Například se rozhodně neztratíte v ulicích pospojovaných do pravých úhlů, značených čísly. Třiadvacáté Street se přezdívá La Rampa a s troškou hledání byste na ní našli požární hydranty jako v New Yorku. Stejná jako na nádvoří manhattanské Columbia University je i socha Alma Mater před Havanskou univerzitou. Pochází z roku 1919 a ztvárnil ji Američan s českými kořeny Mario Joseph Korbel. Další budova jako

Jedna z posledních bašt socialismu se pohupuje v nakažlivém rytmu salsy. Halí ji dým z nejlepších doutníků na světě i výfukové plyny amerických bouráků, které měly dávno skončit sešrotované v konzervách na olejovky.

Kruhovitý pohyb hýžděmi při tanci může upjatějšího jedince pohoršit, ale jde o regulérní figuru nazývanou „děláni jogurtu“... až už to znamená, co chce.

Promenáda Prado byla a dnes již zase je jednou z nejvýstavnějších ulic Havany. Procházku po ní vám zpřijemní songy místních muzikantů.

Výlet na Playas del Este může být příjemným únikem před havanským chaosem, ale s 20 km dlouhým písčným Varaderem tyhle pláže soutěžit nemohou.

Málokoho napadne při vyslovení slova Kuba přídavné jméno kosmopolitní. Ale tamní města mají takový ráz, jsou plná honosné architektury, starého i moderního umění a konečně davů lidí, které dokáže roztančit i malé tranzistorové rádio.

by z oka vypadla Kapitolu ve Washingtonu D. C., v havanském Capitoliu však už dávno nezasedají kongresmani, sídlí tu Akademie věd. Secesní interiéry a mramorový lesk může obdivovat každý, kdo zaplatí v přepočtu deset eur (Kubánce ovšem vyjde identický zážitek na tři pesá, tedy asi dvě a půl koruny).

BUZERPLAC S VYSLOUŽILÝMI AMÍKY

Na prostranství před majestátní budovou parkují desítky vozů, které spojuje osud i rodny list s razítkem státu Michigan. Chromované mřížky chladičů se blýskají do dálky a protáhla křídélka, o kterých se tvrdilo, že napomáhají stabilitě vozu, jako by na člověka mávala. Prohlídka stále se měnících exponátů může začít. V první řadě stojí hned několik klenotů. Například Cadillac Eldorado Brougham, rok výroby 1957. Měl unikátní systém hydraulického pérování a elektrické seřizování všech sedaček. Dorazil před chvílí v oblaku černého dýmu a ještě z něj vystupují pasažéři. Postupně vylézá jeden, dva, tři... šest, sedm... devět lidí! Auto postrádá licenci na dopravu turistů, může vozit jen Kubánce. A ti se ochotně zmáčknu, když se jízdné o něco sníží. A ještě raději přistě nasednou do vedle zaparkovaného Plymouthu Convertible z roku 1949, předchůdce dnešních kabrioletů. Během jízdy směrem k plážím východně od Havany jim vítr bude čečrat

vlasý a oni si v tom návalu volnosti na chvíli pustí zakázané rádio Martí. Vysílá z pouhých devadesát mil vzdálené Floridy a financují ho „zlí“ kapitalisté.

FASCINACE HEMINGWAYEM

„Je to ironie, že se tyhle americké symboly neomezené volnosti prohánějí po ostrově, kam se sami Yankeeové téměř nedostanou,“ filozofuje taxikář, který mne veze do městečka San Francisco de Paula. Naráží na skutečnost, že dodnes trvá ekonomická a politická blokáda Kuby a obyvatelé USA smí ostrov navštívit jen s povolením svého ministerstva financí. Blokáda vypukla, když Fidelova vláda provedla první agrární reformu a vyvlastnila rafinerie společností Texaco, Shell a Esso. Následovaly stovky dalších firem včetně slavné značky rumu Bacardi. Zemi narychlo opustilo na čtvrt milionu lidí, jejich majetky byly zabaveny a rozdány jiným. V roce 1960 odletěl i sám papá Hemingway. Na milovaný ostrov se už nevrátil, o rok později spáchal v americkém státě Idaho sebevraždu. O „Erniem“ se toho nejvíce dozvíte ve vile Finca de Vigía, nějakých patnáct kilometrů za Havanu. Spisovatel ji koupil v roce 1940 a definitivně se tam přestěhoval z floridského Key West. Dnes je z domu muzeum. Dovnitř se však nesmí, dohlíží na to unuděně „děžurnýje“ v rohu každé místnosti. A tak můžete pouze okny nakouknout do soukromí autora

novely Stařec a moře, za níž dostal Pulitzerovu cenu. Ve spodní části rozlehlé zahrady obklopující dům je vystavena i jeho jachta Pilar. Za druhé světové války ji dal Hemingway opancéřovat a vyplouvá z přístavu nedalekého Cojimar brázdil pobřežní vody v naději, že potopí nepřátelskou německou ponorku. Zahlédl však jednu jedinou, a než stačil cokoli udělat, zmizelo kovové tělo v hlubinách.

JAKO KOLUMBUS

Turistika po stopách Hemingwaye nebo za činy generálů Che Guevary a Camila Cienfuegos (za nevyjasněných okolností tragicky havaroval s malým letadlem podobně jako Rastislav Štefánik) ke Kubě samozřejmě patří. Přesto vám radím: zapomeňte na Zátoku sviní, kde jsou vskutku nepříjemní komáři, i na bary slavných jmen, které dávno přišly o atmosféru. Ani revoluční památníky a muzea s puškami původem z brněnské zbrojovky za váš čas nestojí. Vydejte se objevit skutečnou Kubu a její fascinující přírodu například do provincie Pinar del Rio. Přespávat můžete u místních, kteří smejí pronajímat jednoduché domky jako tzv. „casas particulares“, kde si možná uvědomíte, jak málo postačuje člověku k žití.

V údolích u městečka Viñales se tyčí vápencové homole zvané mogoty, jež kdysi podpíraly klenbu pravěkého moře. Připomínají čínské obrázky z oblasti

SVĚT NA DLANI

Pod hladinou modravého Karibiku se rozkládá úžasný svět plný svítivých jasných barev a neočekávaných tvarů doslova vyrůstajících z korálového útesu.

Jang-šuo. Ukrývají řadu jeskyní, z nichž jsou dodnes některé drženy v tajnosti coby úkryty pro civilní obranu, zatímco jiné slouží například jako bary či diskoteky. Stalagmitová pohádka bývá umocněna kresbami indiánských obyvatel, kteří tato místa obývali dávno před Španěly. Sami vesničané udržují minimální kontakt s okolním světem, do jejich života často nedorazila elektřina, klid neruší televize ani internet. Den po dni, rok po roce obdělávají políčka velikosti malých záhonků, kde pěstují ten nejlepší kubánský tabák. A vše dělají výhradně ručně. Počínaje vysazením tabákového keříku, trháním listů, jejich zvlhčováním a následným sušením, odstonkovaním,

Oblast kolem městečka Viñales charakterizují kopulovité kopce přezdívané mogoty, hustě porostlé tropickou vegetací. Můžete tam potkat i skutečně kubánské kovboje...

tříděním a konečně i balením do krabic už urolovaných cigár. Na místě vám takové „puro“ za minutu či dvě ubalí, a přestože nebude mít papírový prstýnek slavného jména – jako je třeba Cohiba –, bude se aromatickou vůní země snadno měřit s doutníky, po kterých touží lidé na celém světě.

ADRENALIN PO KUBÁNSKU

Za pár konvertibilních pesos vám také vesničané vypůjčí od sousedů nějakého koníka a můžete se společně vydat do okolních hor: Kubánští „plnokrevníci“ připomínají výškou kozy a pasoucí se kozy zdálky vypadají trochu jako koně. Podle stejného

Obrovská malba má evokovat vývoj člověka od jeho počátků až k socialistickému věku jistoty. Jisté je však jen to, že pod ní rostou sazeničky toho nejlepšího tabáku na světě.

vzorce nenajdete na stole v dřevěných chýších misu s ovocem, ale zátíší s ovocem namalované na zdi. V místnosti pět krát pět metrů žije šestičlenná rodina a ještě se tam vejde na noc vepř, kterého můžete ráno vyvést jako psa na procházku. Sprcha na dešťovou vodu sloužila dříve jako automobilový výfuk, houpačí křeslo z verandy pamatuje už lepší časy – snad proto je jako stvořené k meditaci. Dejte si sklenku rumu, symbolicky zapalte doutník a zakloňte hlavu. Uvidíte tisíce hvězd, jak rozsvěcují oblohu. Kam se hrabe nejluxusnější hotel v turistickém resortu na poloostrově Varadero...

KUBA NABÍZÍ SPOUSTU ZAJÍMAVOSTÍ. OD NÁVŠTĚVY KROKODÝLÍ FARMY PŘES OCEÁNSKÁ AKVÁRIA, BOTANICKÉ ZAHRADY S ORCHIDEJEMI ČI KAKTUSY AŽ K SPELEOLOGICKÝM DOBRODRUŽSTVÍM. NEMLUVĚ O ÚŽASNÉM POTÁPĚNÍ. OSTROV MÁ PŘES SEDM TISÍC KILOMETRŮ POBŘEŽÍ S 289 PLÁŽEMI. ČÍSLO PROPAGOVANÉ MINISTERSTVEM KUBÁNSKÉHO PRŮMYSLU VŠAK NEHOVOŘÍ O TOM, ŽE VĚTŠINU PLÁŽÍ LEMUJÍ OSTRÉ KORÁLOVÉ ÚTESY A SAMI KUBÁNCI JE PŘÍLIŠ ČISTÉ NEUDRŽUJÍ. VÝJIMKOU JE SAMOZŘEJMĚ ASI 20KILOMETROVÁ UMĚLE UDRŽOVANÁ PLÁŽ NA POLOOSTROVĚ VARADERO. AŽ BUDETE TŘEBA PŘÁVĚ TAM ODPOČÍVAT, MĚLI BYSTE SI ČÍST KNÍŽKU GRAHAMA GREENA – NÁŠ MUŽ V HAVANĚ. NEBO ALESPOŇ HEMINGWAYOVA STARCE A MOŘE.

República de Cuba

Má rozlohu 110 861 km². Rozkládá se na Velkých Antilách a je největším ostrovem Karibiku.

○ Státní forma. Kuba se hlásí k tropickému socialismu. Školství a zdravotnictví je pro všechny zdarma. Ostrované se dožívají průměrného věku kolem 75 let při úmrtnosti novorozenců menší než 11 %. Dlouhodobá složitá ekonomická situace nutí vládu povolovat čím dál víc nejrůznějších forem soukromého podnikání.

○ Měna. Pro Kubánce je oficiální měnou peso, veškeré turistické služby jsou však účtovány v tzv. konvertibilním pesu se zkratkou CUC, uměle

vytvořené měně, kdy za euro obdržíte asi 24 bezcenných papírků.

○ Podnebí. Dvě sezóny určují klimatické podmínky ostrova. Suchá, která trvá od listopadu do dubna, a vlhká začínající v květnu a končící v říjnu. Během ní každý den sprchne a teploty se šplhají ke čtyřicítce.

○ Vízum. K návštěvě ostrova je třeba turistická karta omezující pobyt na 30 dnů. Vydává ji kubánská ambasáda v Praze na základě předložení dokladu o zaplacení hotelu. Všeobecně vychází

zájezd s cestovní kanceláří levněji, než kdybyste se na ostrov vydali sami.

○ Jazyk. I bez španělštiny se na ostrově víceméně domluvíte. Na rozdíl od států Střední a Jižní Ameriky není ta kubánská příliš „čistá“ a častým slangovým výrazům nerozumíte ani rodilí Španělé. Mladí lidé mluví trochu anglicky, čímž si procvičují znalosti ze školní docházky. Jejich rodiče překvapí ruštinou, němčinou či... češtinou – v osmdesátých letech u nás pracovaly desítky tisíc Kubánců.

Největší ostrovní stát v Karibiku charakterizují v zásadě tři věci: rum, doutníky a salsa. To vše včetně uvolněné atmosféry, úslužného personálu i samotných Kubánců, kteří jako by se v rytmu salsy pohybovali neustále, najdete i v samém srdci Prahy.

Dřevěný interiér a divoká výzdoba snadno navodí exotickou atmosféru a přimějí vás dát si mojito.

Mojito a doutník v Praze?

V menu najdete tradiční jihoamerická a kreolská jídla, nechybí ale ani mezinárodní klasika.

La Bodeguita del Medio vás uvítá takřka v kteroukoli denní i noční dobu, velkými okny restaurace je vždy vidět, že to tu žije. Ať sem zavítáte v libovolný den v týdnu, k baru se protlačíte jen těžko. A není to jen tím, že bohémský interiér připomíná proslulý podnik v Havaně. Spojují se tu totiž vůně a chutě kubánských jídel, štavnatých steaků a čerstvých ryb, karibských míchaných nápojů, aroma kubánských doutníků a rytmy živě hraných melodií kubánského „Quarteta Havana“ s nefalšovanou atmosférou jedné z nejslavnějších havanských hospůdek, jejíž věhlas už dávno překročil hranice kubánského ostrova. La Bodeguita je totiž světoznámou franšízou, své jméno propůjčila už desítkám restaurací po celém světě. Úplně první La Bodeguita vznikla v roce 1942, kdy ji v Havaně založil Angel Martínez Borroto.

Odpoledne ale bývají v Bodeguitě líná, návštěvníci posedávají u kávy nebo u osvěžujícího mojita, pokoušejí doutníky a ze zastíněné zahrádky pozorují kolemjdoucí turisty. Pokud se zdržíte i na večeri, odstartujte ji něčím lehkým, jako je třeba ceviche

z chobotnic a tygří krevety v citrusech a chilli (ceviche je způsob přípravy syrových ryb, které se marinují a pak nadrobno nakrájí). Pokračovat můžete jihoamerickou picanhou (květová špička s tukovým krytím), grilovanými chobotnicemi a kalamárami s olivami a černým rizotem z rýže carnaroli nebo humrem varadero s ananasovou pikantní salsou. Pokud ale chcete ochutnat skutečnou „Kubu“, přeskočte předkrmy a objednejte si stůl plný ostrovních specialit. V nabídce nechybí morro y cristiano congri (rýže s černými fazolemi, zeleninou, slaninou a bylinkami), smažená malanga (hlíza podobná brambore, pěstovaná na Kubě), ropa vieja – hovězí maso trhané po vláknecích s kreolskou salsou a rýží anebo kuře al aljibe s lupínky z manioku (kuřecí prso pomalu tažené v citrusech).

V kuchyni La Bodeguita del Medio se vaří do tří do rána, a tak když přijdete opravdu pozdě (nebo vám při tanci vyhládne), můžete vybírat nejen z běžného menu, ale i z nočního (od jedné po půlnoci do tří), které nabízí báječné tapas (malé pokrmy). Můžete zobat pražené mandle, marinované olivy,

salámy a sýry, marinované jalapeños, smažené juka lupínky aneb smažené banány s kreolskou salsou.

Ať už do La Bodeguita del Medio přijdete kdykoli, rozhodně nejezděte autem. Odolat osvěžujícímu mojitu či některému z dalších koktejlů prakticky nelze. Přijdete-li navíc večer, s brzkým odchodem domů už vůbec nepočítejte. Místní nabitá atmosféra a podmanivý rytmus vás pohltí takřka okamžitě, a než si u baru objednáte mojito, začnete vlnit boky a kubánské tanečníky opustíte dlouho po tom, co nad Vltavou začne vyukovat slunce.

Ministerstvo financí i Českou národní banku (ČNB) zná určitě každý. Víte ale, jaká je jejich úloha na českém finančním trhu a co vše patří například do působnosti Centrálního depozitáře cenných papírů či Asociace pro kapitálový trh? Nebo kde si je možné stěžovat, pokud máte pocit, že vás poškodila společnost, která vám poskytla půjčku? Pro lepší orientaci přinášíme stručný přehled činností nejdůležitějších institucí působících na tomto trhu.

Ministerstvo řídí, ČNB hlídá a pokutuje

Text **František Mašek,**
Hospodářské noviny
Foto **Isifa a Profimedia**

Pilířem českého finančního trhu jsou podobně jako v jiných zemích Ministerstvo financí ČR a Česká národní banka. První z nich se podílí na koncepci politiky finančního trhu, ale také bankovníctví, stavebního spoření, družstevního peněžnictví a na dohledu nad tímto trhem, a to jak v České republice, tak i ve vztahu k zahraničí a nejvýznamnějším

mezinárodním institucím. Má na starosti rovněž ochranu spotřebitele. Jedním z úkolů ministerstva je proto snažit se zvyšovat finanční gramotnost českých obyvatel, která v poslední době pronikla i do škol. Hraje také rozhodující roli při přípravě a koordinaci nejdůležitějších právních norem, především zákonů upravujících jednotlivé oblasti českého finančního trhu.

Centrální banka hraje rozhodující roli v oblasti dohledu, a to nad bankami a kapitálovým trhem.

SPORY POMŮŽE ŘEŠIT ARBITR

Ochrana spotřebitele, která umožňuje mimosoudně a rychle řešit spory občanů s různými institucemi, má na starosti finanční arbitra. Sídlí v budově Ministerstva financí a v jeho pravomoci je řešit spory týkající se platebních služeb, v první řadě platebních karet, ale také spotřebitelských úvěrů nebo kolektivního investování, což se vztahuje na investiční a podílové fondy. Kancelář finančního arbitra naopak prozatím nemůže pomoci při řešení sporů, jež se týkají pojištění, penzijního připojištění, finančního poradenství nebo které souvisejí se směnářskou činností. Ty musí poškozený řešit soudně nebo se obrátit na jinou instituci. Finanční arbitra mu poradí, o jakou jde.

Ministerstvo financí spolupracuje s řadou institucí, především s ČNB. Ta se často významně podílí na přípravě zákonů týkajících se finančního trhu a vyhlášek, které s uvedením těchto zákonů do praxe bezprostředně souvisejí. Centrální banka hraje rozhodující roli v oblasti dohledu, a to nad bankami a kapitálovým trhem. Dohlíží rovněž na činnost pojišťoven, penzijních fondů, družstevních záložen, směnárna a institucí působících v oblasti platebního styku. Jejím cílem je stanovit taková pravidla, která zajišťují stabilitu ve jmenovaných oblastech.

Významnou součástí činnosti ČNB proto tvoří registrace, ale také udělování licencí subjektům, které chtějí působit na českém trhu, včetně postihu společností nebo jednotlivců, kteří porušují stanovená pravidla. Součástí dohledu je kontrola, zda o sobě společnosti, které na tomto trhu působí, poskytují řádně a včas dostatek informací, a také varování před různými firmami nebo jedinci, kteří na trhu působí bez platné licence. Stále častěji se to týká společností se zahraničním domicilem, které v České republice nabízejí různé finanční služby, případně produkty bez platné licence prostřednictvím internetu. Při této činnosti ČNB spolupracuje se zahraničními regulátory a publikuje jejich varování.

Kontroluje také činnost dvou regulovaných trhů, které u nás existují. Konkrétně pražské burzy a RM-Systému, původně mimoburzovního trhu, který se rovněž přeměnil na burzu.

Pražskou burzu koupila v listopadu roku 2008 vídeňská burza. Burza cenných papírů Praha (BCPP) je tak součástí skupiny středoevropských burz CEESEG, do níž kromě vedle dvou zmíněných trhů patří také budapeštská a lublaňská burza. Dceřinou společností BCPP je Středočeská energetická burza.

Na burze, která 6. dubna oslaví 20. výročí zahájení obchodů, je možné obchodovat s akciemi, dluhopisy, kupony z dluhopisů, certifikáty a warranty, což jsou vlastně finanční deriváty. Prostřednictvím členů burzy na ní může elektronicky obchodovat každý. Zásadou

těchto obchodů je možné stanovit cenu aktiv – akcií, dluhopisů a dalších instrumentů, s nimiž se na pražské burze obchoduje. Úlohou burzy je také pomoci společnostem najít zdroje pro jejich financování, a to prostřednictvím uvedení jejich akcií na burzu neboli takzvanou primární emisí akcií. To se ovšem na pražské burze v poslední době příliš nedaří.

V RM-Systému se začalo obchodovat s cennými papíry 24. května 1993. Umožňuje obchodovat s akciemi, dluhopisy a certifikáty. Počet akciových titulů je na tomto trhu větší než na pražské burze. Obchoduje se zde jak se zahraničními akciemi renomovaných firem, jako jsou třeba Volkswagen, McDonalds nebo Exxon, tak i s domácími tituly, které nenajdeme na pražské burze. Příkladem mohou být Vítkovice, Pražská energetika, ale také třeba Česká spořitelna, kterou na pražské burze nahradily akcie Erste Bank. Nevýhodou RM-Systému je nižší objem obchodů s většinou titulů. Jeho role je nicméně obdobná, jako je tomu v případě pražské burzy.

Cenné papíry, s nimiž se obchoduje na burze nebo v RM-Systému, ale také další, které již investor na těchto dvou trzích nenajde, jsou evidovány v Centrálním depozitáři cenných papírů. Slouží jednak jako centrální registr akcií a dalších cenných papírů, ale zároveň jako místo, kde se vypořádávají jednotlivé obchody. Přístup do centrálního depozitáře je možný pouze přes některého z jeho členů. Těmi jsou banky a obchodníci s cennými papíry a kromě nich také obě burzy, Ministerstvo financí ČR a ČNB, které na činnost depozitáře dohlíží.

Předmětem dozoru centrální banky jsou také další subjekty působící na českém finančním trhu, souhrnně označované za účastníky trhu. Jde o banky, obchodníky s cennými papíry, jednotlivé soukromé investory, pojišťovny, penzijní nebo investiční společnosti a emitenty, tedy společnosti, s jejichž cennými papíry se v ČR obchoduje. ČNB dohlíží na to, zda řádně a včas zveřejňují výsledky hospodaření a další informace, které po nich vyžaduje zákon. A za porušení těchto norem je také přísně trestá. Řadu těchto informací zveřejňuje centrální banka na svém webu. Najdeme zde i pravomocná rozhodnutí o trestech, které banka uděluje.

LOBBY, ALE I POMOC

Na českém finančním trhu působí také řada profesních organizací. Nemají sice právo vytvářet zákony nebo vyhlášky, případně pokutovat své členy, mohou se však na tvorbě této legislativy významně podílet a zásluhou etických norem nebo etických komisí pomáhat řešit některé problémy spojené s členy této organizace.

Největší správci majetku nebo makléřské firmy praktikující v ČR jsou členy Asociace pro kapitálový

trh. Menší obchodníci s cennými papíry jsou sdruženi v České asociaci obchodníků s cennými papíry.

Dalšími významnými profesními organizacemi, které na českém trhu působí, jsou Česká bankovní asociace, Asociace penzijních fondů, Česká asociace pojišťoven, Asociace českých stavebních spořitelen a také Asociace družstevních záložen. Poradenské společnosti, které působí na českém trhu, mají dokonce dvě samoregulační organizace, a to Asociaci finančních poradců a finančních zprostředkovatelů (AFIZ) a Unii společností finančního zprostředkování a poradenství (USF).

I když mají, což je pochopitelné, do určité míry charakter lobbistické instituce, jedno mají společné – svou činností významně přispívají ke kultivaci českého finančního trhu.

Ministerstvo financí spolupracuje s řadou institucí, především s ČNB. Ta se často významně podílí na přípravě zákonů týkajících se finančního trhu a vyhlášek, které s uvedením těchto zákonů do praxe bezprostředně souvisejí.

Nikdy nezískala Nobelovu cenu, přesto je Astrid Lindgrenová zřejmě nejčtenější švédskou spisovatelkou všech dob.

Text **Pavlaína Zelníčková**
Fotografie **Profimedia a ČTK**

Pohled do seznamu laureátů Nobelovy ceny a dalších historických žebříčků úspěšnosti ukazuje, jak těžko se ženy až donedávna prosazovaly v přírodovědných a technických oborech. To na humanitním kolbišti prorazily o poznání lépe. Díky tomu je literární, mediální či umělecký svět rozmanitější a bohatší o řadu jedinečných ženských osobností.

Ženy, které vedla múza

ZPRÁVY Z BOJIŠTĚ

Svět zbraní nikdy nebyl zrovna územím žen, mezi kulkami se i dnes pohybují především muži. Neplatí to ale bezvýhradně, jak dokazují životní osudy válečné reportérky **Marthy Gellhornové (1908–1998)**. Svoji hvězdnou novinářskou kariéru zahájila reportáží z občanskou válkou sužovaného Španělska konce třicátých let minulého století. Tady také potkala svého budoucího muže, spisovatele Ernesta Hemingwaye. Ani během druhé světové války neholdovala Martha stát stranou – posílala zpravodajství přímo z bojiště v Československu, ve Finsku... Její neochota podřídit se rodinnému životu stranou od „psů války“ však přispěla k rozpadu jejich manželství. Její odhodlání být ve středu dění bylo tak silné, že do zakázané válečné zóny v Normandii pronikla v přestrojení za zdravotní sestru na nemocniční lodi. Ani strhující články, ani její skutečná pomoc raněným nezabránily tomu, že jí byl jako trest za překročení zákazu zabaven pas a odejmuty veškeré licence. Přesto dokázala, především díky kouzlu osobnosti, dále pronikat na jednotlivé fronty války. Své vlastní se nezavděčila ani svou reportáží o hrůzách a utrpení ve vietnamském Saigonu v roce 1966. Její ostrý odsudek americké „policejní akce“ vyvolal další zákazy. Jako nikdo jiný uměla vidět a upozorňovat na neštěstí ostatních. A přestože cestovala a psala do vysokého věku,

vlastní osobní štěstí najít nedokázala. A tak se v roce 1998 rozloučila s přáteli a dobrovolně opustila tento válkami sužovaný svět.

SLOVA DO KAMENÉ TESANĚ

Kdo nikdy neslyšel o Bullerbynu nebo punčochaté Pipi? Jejich autorka **Astrid Lindgrenová (1907–2002)** měla stejně idylické dětství plné bezpečí, lásky a her, ale i povinností vyplývajících ze života na farmě. Přestože milovala literaturu a pro psaní měla výjimečné vlohy (první povídku jí otiskli v novinách už ve třinácti letech), dlouho se zdráhala napsat knihu. Jednou však pro svoji tenkrát nemocnou dcerku stvořila zvláštní pihovaté zrzavé děvčátko, které stejně jako jeho autorka nesnášelo konvence a pohrdalo autoritami. Příběh o Pipi Dlouhé punčoše, jenž ve své době vyvolal pohoršení pruděrních rodičů a učitelů, od té doby obletěl svět. Nebála se zkoušet různé žánry a ve svých fantasy příbězích pro děti (Mio, můj Mio či Bratři Lví srdce) se nevyhýbala ani námětu smrti. Astrid Lindgrenová byla rozhodně výjimečná žena – třeba i tím, že všechny své knihy napsala těsnopisem, a bez zajímavosti není ani skutečnost, že během války pracovala pro tajné služby. Za její literární přínos jí byla nejen ve Švédsku udělena řada ocenění.

To o čtvrt století starší spisovatelka *Virginia*

Woolfová (1882–1941) měla podstatně méně šťastné dětství. Její směřování formovalo od počátku rodinné zázemí. Ovšem brzká smrt Virginiiny matky a také sexuální zneužívání ze strany bratrů vyvolaly u plaché dívky psychické problémy, které se v různé intenzitě vracely po celý její život. Mimo akutní záchvaty však byla Virginia živá, pracovitá a společenská. Do svých textů přenesla své životní zkušenosti – s duševní nemocí, osobními vztahy, bojem s překážkami a předsudky. Její experimentování s anglickým jazykem, odmítnutí tradičního stylu a struktury a zkoumání psychologických motivů a emocionálních stavů postav jí právem zařadily k nejvýznamnějším modernistům 20. století. A díky svému narušování genderových stereotypů a snaze o zrovnoprávnění žen a mužů se stala inspirací pro mnoho dalších žen, nejen spisovatelek, a také symbolem feministického hnutí.

Její osobní psychické problémy jí však nedaly dožít v pokoji. V roce 1941 s kapsami plnými kamení ve strachu z trvalého zešlivení skočila do řeky.

ŽIVOT MEZI PĚTI LINKAMI

Hudba promlouvá k oběma pohlavím, přesto jsou dodnes ženy s taktovkou tak trochu raritou a ani mezi skladateli zrovna nepřevládají. K nejzajímavějším a nejhranějším českým skladatelkám patří – i přes

Martha Gellhornová dokázala svět ve své syrovosti popsat stejně syrovým a nekompromisním jazykem.

Paříž byla a vždy bude věčnou inspirací pro uměleckou tvorbu. Dokládá to dílo Marie Čermínové alias Toyen (vpravo) stejně jako talentované skladatelky Vítězslavy Kaprálové (zcela vpravo).

V roce 1927 byla Virginia Woolfová (dole uprostřed) prohlášena prestižním deníkem London Evening Standard nejlepší ženskou spisovatelkou.

Dodnes neztratily snímky Diane Arbusové nic ze své aktuálnosti ani schopnosti zaujmout a vyvolat hluboké emoce.

svůj velmi nízký dožitý věk – Vítězslava Kaprálová (1915–1940).

Hudba jí byla souzena: otec skladatel a majitel hudební školy, matka učitelka zpěvu. Není divu, že malá Vítězslava složila svou první skladbu již v devíti letech. Na jejím hudebním vzdělání a formování se podepsaly osobnosti jako Zdeněk Chalabala, Václav Talich či Bohuslav Martinů. Po brněnské konzervatoři pokračovala studiem na mistrovské škole Pražské konzervatoře a v roce 1937 získala stipendium na pařížské École Normale de Musique. Ve francouzské metropoli byla ve styku s místními českými umělci a poznala zde i svého budoucího muže Jiřího Muchu, syna malíře Alfonse Muchy. Nadějný život utála po pětadvaceti letech nevléčitelná miliární tuberkulóza. Přesto Kaprálová stačila složit přes čtyřicet mimořádně ceněných klavírních, komorních, orchestrálních i vokálních skladeb. O skladatelčin hudební odkaz pečují kanadská hudební společnost The Kapralova Society se sídlem v Torontu, která dnes podporuje nadějně skladatelky a hudebnice.

PRVNÍ DÁMA ČESKÉ MEZIVÁLEČNÉ AVANTGARDY

O královně českého surrealismu bychom mohli hovořit jako o ženě mnoha tajemství. Počínaje jejím narozením, u něhož se vyskytuje více různých dat, přes záhady o jejím dětství a rodině, nejasné výklady zvoleného pseudonymu Toyen, diskrepanci její image a umělecké tvorby až po vztah k poválečnému Československu. Marie Čermínová (1902–1980) byla přes vrozenou plachost vnímána okruhem svých přátel jako mimořádně přívětivá a vtipná dívka. Se

svým osobním i tvůrčím partnerem Jindřichem Štyrským si byli celoživotně vzájemnou inspirací. Své obrazy poprvé veřejnosti představila až coby členka Devětsilu v roce 1923. V tomto období se také zrodila Toyen; ať už jí tento záhadný pseudonym vymyslel Jaroslav Seifert nebo Karel Teige, ať vzniklo ze spojení „to je on“ nebo francouzského „citoyen“ (cizinec), navždy zůstane nesmazatelně vryt do historie výtvarného umění.

Její obrazy, plné lyrických abstrakcí a snových motivů, inspirovaly nejednoho slavného básníka. Nejen velká plátna však lákala tuto krásnou dívku s hlubokými temnými očima, která se oblékala a střihala jako muž a sama o sobě mluvila jen v mužském rodě. O výjimečnosti nejslavnější představitelky české avantgardy minulého století vypovídá i její osobní život za druhé světové války, během níž ukrývala před gestapem básníka židovského původu Jindřicha Heislera a pečovala o stále více nemocného (srdeční chorobou a alkoholismem) Jindřicha Štyrského až do jeho smrti v roce 1942.

ZA OBJEKTIVEM

To o generaci mladší Emila Medková (1928–1985) možná neměla na první pohled až tolik bouřlivý životní osud, její přínos českému umění to však nijak nezmenšuje. A snad nebudeme daleko od pravdy, když řekneme, že její význam je dvojitý – v její vlastní tvorbě, ale zároveň v díle jejího muže. Neboť obrazy Mikuláše Medka by jistě bez jeho ženy, múzy, modelky a věčné inspirace nebyly takové, jaké jsou. Také tvorba zřejmě nejvýznamnější ženské představitelky české

umělecké fotografie druhé poloviny 20. století byla bezprostředně spjata se surrealismem. Své náměty nacházela nejen v Praze, ale i za českými hranicemi (Paříž, Itálie). A ač své vlasti zůstala celý život věrná, ani ona se v tvorbě, stejně jako Toyen, nehodlala podřizovat komerci či politickým diktátům. Její dílo tak donedávna nacházelo odezvu spíše v zahraničí než na domácí půdě – dokladem za všechny budiž i fakt, že kromě exilových časopisů vychází o jedné z nejvýznamnějších fotografek své doby v českém tisku pouze jediný nekrolog.

Z poněkud jiného fotografického „ranku“ je dílo slavné newyorské fotografky Diane Arbusové (1923–1971). I ona po určitou dobu spojila svoji tvorbu s životní láskou – v osmnácti letech se provdala za fotografa Allana Arbuse a jejich fotografie z oblasti módy otiskovaly magazíny jako Harper's Bazaar, Vogue či Glamour.

Po rozchodu s manželem se Diane definitivně otočila ke světu komerční fotografie zády a začala vytvářet fotografické eseje z různých vrstev newyorské společnosti. Náměty nacházela v kinech, cirkusech či muzeu voskových figurín, fotila v Central Parku i na Times Square. Fascinovali ji lidé, obyčejní, zachycení v neobvyklých situacích, ale hlavně ti různým způsobem odlišní – dvojčata, transvestité, tělesně i mentálně postižení... Arbusová je názorným dokladem osobitého, ryze empatického vnímání a ženského chápání umělecké tvorby, tolik odlišného od mužů. Její snímky se (coby historicky první fotografky) dostaly na prestižní bienále umění v Benátkách a jsou zastoupeny v řadě světových galerií.

Pohádkový zámek bavorského krále přitahuje každý rok přes milion návštěvníků.

Romantika pod labutím zámekem

Naplánujte si jarní wellness víkend v místě, které je synonymem pohádkové krásy.

Bavorské městečko Füssen, ležící doslova na úpatí Alp, přitahuje návštěvníky z celého světa jako silný magnet. A to hned z několika příčin. V kouzelně zakroucených uličkách bývalé rezidence mocných biskupů najdete spoustu příjemných hospůdek i zajímavých obchodů. Poněkud silnějším důvodem je pro většinu turistů pohádkový zámek Neuschwanstein, který leží jen pár kilometrů za městem a jemuž dlouhodobě patří post nejnavštěvovanějšího hradu či zámku v Německu. A milovníky příjemných chvil navíc láká romantická atmosféra na břehu jezera Forggensee, kde můžete strávit několik dnů zdraví prospěšné relaxace, v níž hlavní roli hrají nejen očistné procedury, ale hlavně úchvatný výhled na alpské panorama.

MĚSTO MOCNÝCH BISKUPŮ

Začneme v samotném Füssenu, jehož historie spadá až do antických časů. Právě tímto městem na břehu řeky Lech totiž procházela starodávná obchodní

římská cesta Via Claudia Augusta, která už v prvním století vedla z Itálie až k Dunaji. Její zbytky jsou vidět ještě dnes, hlavně z ptačí perspektivy, třeba při vyhlídkovém letu. Hlavní rozvoj města ovšem přišel až ve vrcholném středověku a mohly za to paradoxně královské dluhy. Bavorský král Jindřich VII. dal totiž Füssen do zástavy církvi, aby od bohatých kostelů a klášterů získal peníze na vojenskou výpravu. Jenže ve válce padl, a město tak připadlo na dlouhých pět set let církvi, respektive biskupům z Augsburgu, kteří si z něj udělali letní rezidenci. A to bylo pro Füssen štěstí, neboť z původně nepříliš důležitého a významného města vyrostla architektonická perla, která dnes patří k nejkrásnějším městům celého Německa.

A protože se Füssenu bohudík vyhnula zkáza druhé světové války, můžete v něm objevit širokou škálu kulturních pokladů. Za návštěvu stojí především rozsáhlý barokní benediktinský klášter, v němž sídlí muzeum s velkým množstvím nejrůznějších

Text **Libor Budinský**
Fotografie **Libor Budinský a hotel Sommer**

exponátů. Pokud bychom v něm měli doporučit jen jedinou zajímavost, určitě nakoukněte do kaple sv. Anny, kde je k vidění zvláštní památka v podobě nejstaršího německého souboru Tanců smrti. Jedná se o působivé alegorické fresky znázorňující marnost a pomíjivost lidského života. Za vidění stojí i zdejší kostely, kterých je ve Füssenu obrovské množství a jejichž objevování vám zabere celé odpoledne (více informací najdete na www.museum.fuessen.de).

Určitě se ovšem zastavte v některé z místních hospůdek. Mezi vyhledávané speciality patří samozřejmě slavné sýrové špecle, bílé „wursty“ nebo sušená šunka. Při návštěvě Bavorska se ovšem též doporučuje ochutnat vyhlášené kvasnicové pivo, třeba oblíbený Weihenstephan, které vyrábí nejstarší pivovar na světě, založený již roku 1040.

NIKDY NEDOKONČENÝ HRAD

Přestože Füssen je milé a příjemné město, většina návštěvníků sem míří za trochu jiným cílem. A tím je zámek bavorského krále Ludvíka II., jenž si zde v 19. století vystavěl na skále dokonalou repliku středověkého hradu – a přitom jaksi mimochodem téměř zruinoval bavorský státní rozpočet. Ale dříve, než nakoukneme do tajemného zámku a přiblížíme si příběh šíleného krále, je třeba zmínit dvě zajímavé drobnosti. Tou první je jméno Neuschwanstein, což je možné poněkud kostrbatě přeložit jako novolabutí kámen. Velký pozor je však třeba dát na výslovnost. Většina Čechů totiž zámek nazývá „nojšvajněštajn“, což ovšem znamená novoprasečí kámen... Druhou zajímavostí je skutečnost, že právě silueta zámku posloužila před lety jako inspirace Waltu Disneyovi, který ji překreslil do loga své společnosti.

Pokud se chcete jít podívat dovnitř – a kdo by nechtěl –, musíte se obrnit značnou trpělivostí. Návštěvnost zámku totiž přesahuje milion tři sta tisíc lidí ročně, takže určitě doporučujeme objednávat vstupenky s časem prohlídky předem. Zámek je možná o trochu krásnější zvenku, hlavně v kombinaci s romantickou kulisou Alp. Ale i uvnitř objevíte celou řadu pohádkových sálů, které dokumentují podivuhodný svět Ludvíka II. a jsou holdem rytířské historii a germánským mýtům, do jejichž světa bavorský král po celý svůj život utíkal. Bohužel, vnitřní interiéry byly dokončeny jen z malé části, neboť z plánovaných dvou set sálů a komnat se finální fáze dočkalo pouhých patnáct, a i v nich sem tam něco chybí – třeba v trůnním sále kupodivu schází trůn. Pohádkový zámek byl provizorně zprovozněn v roce 1884, jen dva roky před Ludvíkovou tragickou a dodnes neobjasněnou smrtí.

KRÁL S PODIVNÝM OSUDEM

Říkali mu pohádkový král, protože více než moderním vládcem z konce 19. století byl

Na zámku byly dokončeny jen dva tucty komnat, ale při jejich prohlídce si připadáte jako v dětských snech...

Proslulý talíř bavorských specialit s lahodným sýrem a šunkou nabízí rychlou večeři.

V biskupském Füssenu na vás čeká spousta příjemných hospůdek a malebných zákoutí.

Pozor na výslovnost. Většina Čechů totiž zámek Neuschwanstein nazývá „nojšvajněštajn“, čímž ho posouvá od labutě k praseti...

TOP RELAX

Hotel Sommer vybudoval stylové designové wellness, ve kterém si můžete odpočinout od rušného světa.

Jedním ze základů zdejší terapie je výhled na nedaleké Alpy.

Chvilka odpočinku v křesle ve tvaru lidské ruky jen podtrhuje unikátní zážitky, které tu na vás čekají.

jen básníkem a snilkem, který před politikou upřednostňoval hudbu a umění. Ludvík si zamiloval romantiku i starodávné rytířské příběhy, a když se v pouhých devatenácti letech stal králem, rozhodl se, že je přivede zpátky k životu. A tak se více než o reálnou správu státu začal starat o budování svého vysněného Neuschwansteinu. A nešlo jen o samotný hrad. Král si nechal postavit historické kočáry, nádherné cestovní saně, dobové kostýmy či monstrózní krápníkovou jeskyni, v níž se oddával snění o dobách dávno minulých. Dluhy rostly a královo psychické rozpoložení bylo stále labilnější, za což mohl také alkohol a léky, které polykal kvůli nejrůznějším problémům a chorobám. Když už výstřelky bláznivého krále překračovaly všechny meze, rozhodla se bavorská vláda svého panovníka nahradit jeho strýcem. Premiér si nechal vypracovat psychiatrický posudek od známého lékaře Bernharda von Gudden, který potvrdil, že hlava království trpí paranoiou, načež byl král zajat a internován na zámku Berg. Jenže vzápětí se odehrála nevysvětlitelná tragédie. Mírně opilý král se vydal se „svým“ lékařem von Guddenem na podvečerní procházku k nedalekému jezeru. Když se ani jeden z nich nevrátil, vyrazili je sluhové hledat. Oba muže našli ležet v jezeře mrtvé. O tom, jak

se vše odehrálo, existuje několik teorií, přičemž nejpravděpodobnější je ta, podle níž se král pokusil uprchnout a přeplavat jezero, zatímco lékař se jej snažil zastavit a přitom se oba dva utopili. Ale skutečnou pravdu už nikdo nezjistí.

DESIGNOVÉ WELLNESS

Ale opusťme pochmurné téma a pojďme se vrátit z historie zpátky do současnosti, byt i tentokrát zůstanou hlavním tématem poněkud pocuchané nervy. Na břehu jezera Forggensee, které se vodou začíná plnit až začátkem května, když roztaje sníh z Alp, stojí půvabný wellness hotel Sommer (www.hotel-sommer.de), zaměřený na relaxaci a navrácení ztracených sil. Unavenou psychiku léčí nejen kombinací nejrůznějších wellness procedur, ale především magickým výhledem na velkolepé panorama hor. Jen si to zkuste představit: plavete v bazénu a skrze prosklené zdi vidíte ostré vrcholky Alp, které se rýsují na blankytně modré obloze ozářené paprsky slunce. Na první pohled to může vypadat trochu jako kýč, ale když si to vyzkoušíte, jistě dáte ruku do ohně za to, že právě tohle je ona stoprocentní romantika.

V hotelu Sommer je vše připraveno pro náročného zákazníka. Od designových detailů,

jako jsou například ke stropu připevněné zavěšené kukaně, v nichž můžete po procedurách relaxovat, nebo křesla vytvořená ve tvaru rukou, kde sedíte „v dlaní“ a jste opřeni o veliké „prsty“. Ale to jsou jen třešinky na dortu, podstatou zdejší regenerace je široká paleta orientálních masáží, sauny vyzdobené světelnými efekty či mimořádně účinné Kneippovy lázně, které masáží chodidel zlepšují prokrvení celého těla. Navíc místní „odpočinkoví poradci“ vytvoří pro každého hosta speciální wellness program, který mu pomůže obnovit energii a vybalancovat pocit vnitřní spokojenosti a pozitivního naladění.

K tomu slouží také zdravá a výživná kuchyně s důrazem na kvalitu surovin, kterou má na starosti zkušený šéfkuchař Herbert Butzyk. A protože jeho jídla jsou skutečně vyhlášená, spousta lidí z Füssenu jezdí v sobotu či neděli dopoledne do hotelu Sommer na velkou a pomalou snídani, která je stejně romantická (zvláště na nádherné terase) jako celý wellness areál. Hoteloví hosté dostanou zdarma také „královskou“ kartu, která umožňuje zdarma využít nejrůznější služby v okolí – například volný vstup do muzeí a na kulturní akce, volné jízdy lanovkou do hor a další. (Více se o kartě KönigsCard dozvíte na adrese www.koenigscard.com.)

Wellness hotel Sommer léčí unavenou psychiku nejen kombinací procedur, ale především magickým výhledem na velkolepé panorama hor.

Sezonní menu

Giganti doby ledové

Přestože čtvrtohory představují nejmladší období historie Země, jejich éra začala před téměř dvěma miliony let a zvířata, která se tehdy proháněla mezi ledovcovými masivy, vyhynula již před deseti tisíci lety. Vydejte se po stopách těch největších a nejzajímavějších z nich. Kromě trojrozměrných modelů mamuta, šavlozubého tygra nebo nosorožce v životní velikosti vás ohromí třeba jednorozec elasmotérium, dvoumetrový velebobr, či obří pták moa. Prohlédnout si můžete i obydlí, nástroje či pravěké jeskynní malby našich předků, vše doplněné zábavným programem pro děti.

Praha: 9. 3. – 27. 4., Plzeň: 7. 5. – 23. 6., Slovensko: 1. 6. – 15. 9., www.giganti.cz

© Miloš Lúbas

Kolo pro život

I letos se můžete zapojit do tradičního seriálu amatérských cyklistických závodů Kolo pro život. Jarní sezonu otevře „stálíce“ seriálu – závod Trans Brdy České spořitelny – 27. dubna. Z dalších tras

Text **Pavlna Zelníčková** Fotografie archiv

jsou to třeba v květnu Jestřebí hory, červnové Kouty či „klasika“ Bikemaraton Drásal začátkem července. Jednotlivé závody budou pokračovat přes léto až do začátku podzimu. Opět jsou připraveny i soutěže pro mladší věkové kategorie či Škola kola vedená mistrem světa v biketriálu Josefem Dresslerem. Hlavní výhru seriálu Kolo pro život (osobní automobil) věnuje generální partner projektu Česká spořitelna. Termínová listina, pravidla a další informace na www.kolopro.cz.

Kongres žen: Ženy na trhu práce?

Jak si o pár stránek dříve povzdechla manažerka programu Diversitas ČS Vera Budway-Strobach, Česká republika výrazně zaostává za EU v podílu ekonomicky aktivních žen, jimž není schopna zajistit lepší podmínky pro uplatnění na trhu práce. I to je důvod, proč vznikl Kongres žen, nepolitické sdružení pro síťování, inspiraci a mobilizaci českých žen. Na setkání, na němž se očekává účast až pěti stovek žen, je pozvána řada prominentních osobností z českého akademického, podnikatelského, politického i společenského prostředí včetně eurokomisařky Vivienne Redding. Debaty a přednášky doprovodí bohatý kulturní program.

15. června, Praha

Žena – tvůrčí osobnost třetího tisíciletí

Dámy, vezměte společně svůj osud do vlastních rukou! I tak by mohl znít podtitul 9. ročníku konference Žena – tvůrčí osobnost třetího tisíciletí, organizované Českomoravskou asociací podnikatelek a manažerek, která se letos uskuteční na území Ruské federace. Cílem tohoto unikátního projektu je vytvoření inspirativního prostředí, umožnění výměny zkušeností podnikatelek z různých zemí a navázání konkrétní obchodní spolupráce. U jednotlivých témat se bude diskutovat například o bariérách vstupu českých podniků na ruský trh, podnikání v oblasti cestovního ruchu, hotelnictví a gastronomie či sladění kariéry s rodinným životem. 23.–29. června, Moskva, Petrohrad, www.creativewoman.info

Za květinami nejen do Holandska

Jaro je jeden velký festival – oslava barev a vůní. Za těmi nejkrásnějšími květy můžete vyrazit – sami i organizovaně s některou z cestovních kanceláří specializujících se na květinové výstavy, festivaly a trhy – do zahrad největších evropských pěstitelů. Čelní místo z těchto destinací obsadila země tulipánů Nizozemsko. Letos ještě určitě stihnete třeba dubnovou květinovou burzu v Aalsmeeru, květinové korzo, výstavní zahradu Floratuin v Julianadorpu, tulipánová pole či skleníky ve Sloodorpu a především „zahradu Evropy“ – největší evropský květinový park Keukenhof. Je-li pro vás Nizozemsko příliš daleko, vydejte se v květnu do Hamburku na mezinárodní zahradnickou výstavu. Téměř za humny vás pak čeká festival narcisů v hornorakouské oblasti Solná komora nebo Kittenberské zahrady u města Kfemže. Rozkvetlá Evropa jen čeká, až si k ní přivoníte.

Ivo Toman: Debordelizace hlavy

„Přes den nás napadne na 25 tisíc myšlenek, asi každé dvě sekundy se tedy zabýváme jednou z nich. Tato kniha je o tom, jak tento každodenní chaotický proud využít ve svůj prospěch.“ Autor odpovídá na otázky, proč jen pár lidí je úspěšných, zatímco ti ostatní přes všechny své snahy obvykle selžou. Přesvědčí vás, že zdaleka nezáleží tolik na IQ jako na emočních schopnostech. Debordelizace hlavy odhalí jasně a srozumitelně prověřené postupy, jak být v životě spokojenější, podpořené skutečnými příběhy. Kdo si knihu přečte, už nikdy nebude stejný.

Kulturní tipy

Text **Pavlna Zelníčková** Fotografie archiv

© Sara Wilson, Decca

Na letošním festivalu se představí houslová virtuózka Janine Jansenová, opět vystoupí herec John Malkovich i dirigující pianista Murray Perahia.

© Nathalie Bauer

© Nana-Watanabe

Arts&film v Telči

V červnu přivítá náměstí Zachariáše z Hradce již 9. ročník mezinárodního festivalu dokumentárních filmů o umění Arts&film 2013. Tvůrci z celé Evropy představí svá díla zaměřená na umění a evropskou kulturu: filmy, videoprogramy i DVD snímky, seriály a cykly všech existujících žánrů. Součástí festivalu jsou monotematické a retrospektivní projekce artových filmů, besedy, workshopy, individuální projekce i výstavy. Program také doplní řada společenských a klubových večerů. Tradičním osvětlením je studentská kategorie Film Future 3000. I letos je coby čestný host pozvána legenda českého filmu, která stála u samého zrodu festivalu, režisér Vojtěch Jasný. V sobotu bude festival otevřen pro širokou veřejnost, kdy se kromě sledování filmů a poslouchání českých šlágrů bude i vařit a ochutnávat.

13.–15. června

Pražské jaro

Letošní 68. mezinárodní hudební festival se ponese především na vlnách francouzské hudby. Opět přijede i londýnská Academy of St. Martin in the Fields a dirigující pianista Murray Perahia a po loňském úspěchu vystoupí herec John Malkovich s Vídeňskou akademií, tentokrát v mozarťovské jevištní inscenaci Casanova Variations. S Mnichovskou filharmonií a pod taktovkou dirigentské legendy Lorina Maazela se představí houslová virtuózka Janine Jansenová. Rovněž japonští Tokyo Metropolitan Symphony Orchestra se mohou pochlubit výrazným houslovým talentem, mladičkou Sajakou Šodži. Českou hudební scénu zastoupí například soubor Musica Florea či Symfonický orchestr Českého rozhlasu s koncertem k jubilejním 80. narozeninám světově uznávaného českého dirigenta Libora Peška s Markem Ebenem v roli vypravěče ve slavné Prokofjevově skladbě Pěta a vlk. Mezinárodní soutěž Pražského jara se uskuteční v oborech lesní roh a varhany.

12. května – 2. června, www.festival.cz

**Nový šéfdirigent
České filharmonie
Jiří Bělohlávek.**

Smetanova Litomyšl

55. ročník Smetanovy Litomyšle za generální podpory Erste Corporate Banking letos představí 23 pořadů a po skončení „litomyšlské“ části bude pokračovat ještě do 4. července v Nových Hradech. Festival zahájí Česká filharmonie se svým novým šéfdirigentem Jiřím Bělohlávkem, která hned dvakrát rozezná zámecké nádvoří cyklem symfonických básní Má vlast Bedřicha Smetany. Letos se rozšíří nabídka operních titulů nejen pro dospělé, ale i pro nejmenší. Vedle Orffovy Carminy burany, Dvořákova Jakobína, Verdiho Otella či Sicilských nešpor zazní také melodie z Bernsteinovy West Side Story či Rózsova suita z hudby k historickému velko filmu Ben Hur. Bohatě zastoupena je také komorní hudba. „Klasiku“ zpestří interpreti jiných hudebních žánrů, například Vojtěch Dyk a jeho B-Side Band či společné vystoupení Spirituál kvintetu se souborem Musica Bohemica. Hudební svátek také letos doplní Smetanova výtvarná Litomyšl, která se zaměří zejména na výročí 100 let od narození jednoho z největších českých malířů dvacátého století Václava Boštíka.

13.–30. června, smetanovallitomysl.cz

Swingové rytmy v Lucerně

Vydejte se časem o nějakých osmdesát devadesát let zpátky, do dob, kdy ženy uchvacovaly svou krásou a elegancí a muži byli skutečnými džentlmeny, do atmosféry malých kavárniček a velkých tanečních sálů. Vraťte se alespoň na jeden večer do zlaté éry swingu a jazzu. Ondřej Havelka a jeho Melody Makers s humorem a šarmem jim vlastním ožíví staré taneční evergreeny dvacátých až čtyřicátých let na dnes již legendárním tanečním večeru v Lucerně. Máte jedinečnou příležitost naučit se pod vedením zkušených zahraničních lektorů i samotného Ondřeje Havelky různé dobové tance a vžít se tak – jen pro ten dnešní den – do kůže Adiny Mandlové či Lídy Baarové.

13. dubna, Lucerna, Praha

Domácí komiksovou tradici nedokázal vymýt ani nástup fašistické a následně komunistické totality.

Hlavní „hvězdou“ výstavního projektu je samozřejmě muž, jenž dal tomuto stylu známé přízvisko („Mucha styl“), Alfons Mucha.

Umělecké poklady. Secese

Mezinárodní výtvarný sloh, který na konci 19. a začátkem 20. století ovládl výtvarné umění, architekturu i celý životní styl, odmítal konzervativní historizující pravé úhly a rovné linie a vzýval plynule se vlnící křivku coby symbol přírody a především ženského těla. Různé podoby secesního umění zastupují na expozici v Mirbachově paláci obrazy, kresby, barevné litografie a sochy českých a slovenských umělců. Vedle sebe tak stanuly například díla Ladislava Mednyánszkého, raná tvorba Antona Jasusche či Martina Benky, dílo Františka Kupky či triptych Jaro Jana Preislera. Hlavní „hvězdou“ výstavního projektu je samozřejmě muž, jenž dal tomuto stylu známé přízvisko („Mucha styl“), Alfons Mucha. Prezentována jsou jeho vrcholná díla nejen z pařížského období, ale i ta, která vytvořil za pobytu v USA a v Čechách.

do 2. června, Bratislava, Galéria mesta Bratislavy – Mirbachov palác

Signály z neznáma

Komiks neznamená nutně jen návrat do dětských let. Je plnohodnotným druhem výtvarného a literárního umění. A také odrazem doby, proměn naší společnosti a kultury i prostorem pro vyjádření názoru. Výstava „Signály z neznáma. Český komiks 1922–2012“ mapuje vývoj tohoto média od jeho počátků až do dnešních dnů právě v kontextu historických událostí. Kořeny domácí komiksově tradice sahají do poloviny 19. století, kdy se v českém prostředí rodily první satirické časopisy. Nedokázal ji vymýt ani nástup fašistické a následně komunistické totality – komiksová tvorba, ač těmito režimy částečně zdeformovaná, nikdy zcela nezanikla a příležitostně nabývala osobitých, někdy až bizarních forem, výrazně odlišných od podob známých z komiksově vyspělých zemí jako USA, Francie nebo Itálie.

do 20. května, Praha, Centrum současného umění DOX

Margaret Bourke-Whiteová Fotografie 1930–1945

Ve světě, v němž dominují muži, se americká fotografka Margaret Bourke-Whiteová (1904–1971) záhy stala mediální hvězdou, když snímkem na titulce prvního čísla magazínu Life v roce 1936 vstoupila do fotografické historie. Stejně jako třeba Martha Gellhornová, o níž si můžete přečíst v rubrice Klubový zoom, cítila „neuhášenou touhu být u toho, když se píšou dějiny“. Svým upřímným fotoaparátlem zachytila německou invazi do Sovětského svazu, spojenecké bombardování Německa, osvobození Buchenwaldu, poměry v jihoafrickém apartheidu i poslední snímek Gándhího před atentátem. Berlínská výstava představuje 154 fotografií pořízených ve třicátých a do poloviny čtyřicátých let ve válkou stíženém Německu, Itálii, Anglii, bývalém Sovětském svazu či Československu, ale i snímky pro Eastern Airlines či společnost Chrysler. V dokumentační části expozice jsou vystaveny některé z jejích nejslavnějších fotoseriálů pro časopisy Life a Fortune stejně jako výňatky z osobní korespondence s významnými osobnostmi z oblasti politiky a kulturního života.

do 14. dubna, Martin-Gropius-Bau, Niederkirchnerstraße 7, Berlín

Polsko jako investiční příležitost

Polsko coby uzavřená a na eurozóně méně závislá ekonomika přežilo hospodářskou krizi o poznání lépe než Česká republika, jejíž růst je více závislý na stavu eura, vysvětluje **Katarzyna Rzentarzewská**, odbornice na makroekonomické prognózy a analýzu polského hospodářství.

Text **Jaroslav Kropáček**, **Petra Doležalová** Fotografie **Libor Špaček**

Jste analytičkou v týmu Ekonomické a strategické analýzy České spořitelny. Jak se žena dostane k práci, v níž se většinou prosazují muži?

Nikdy jsem o této pracovní pozici nepřemýšlela z pohledu genderové problematiky. Až v průběhu přijímacího pohovoru jsem se dozvěděla, že je v týmu osm mužů. Pro mě to byla prostě pozice analytika s významnými výhodami. Ekonomická analýza je oblastí mého zájmu, kterou jsem hodně studovala a v níž jsem se věnovala také výzkumu. A co je ještě důležitější, tyto analýzy se týkají polské ekonomiky. A jelikož jsem měla požadovanou kvalifikaci a pocházím z Polska, řekla jsem si, proč to nezkusit?

Asi nejlépe si z postkomunistických zemí vedou Polsko a Česká republika. Jak byste srovnala obě tyto ekonomiky? Souhlasíte, že je polská ekonomika více provázána s ekonomikou USA a vývojem dolaru než eura, a tudíž méně ovlivňována evropskou dluhovou krizí?

Odlišnosti české a polské ekonomiky jsou dobře viditelné třeba v tom, jak tato hospodářství přežila

krizi. Česká ekonomika, malá a na exportu založená, je závislá na výkonnosti německého průmyslu a růstu v eurozóně. Proto byla recese v ČR do jisté míry nevyhnutelná, když její hlavní obchodní partneři přestali růst.

Polská ekonomika byla dosud vůči krizi v eurozóně odolná. Není to však dáno jejími styky se Spojenými státy (třeba vlnou migrace polského obyvatelstva do USA v osmdesátých letech), ale její strukturou. Polsko je relativně uzavřenou ekonomikou a historicky byla domácí poptávka hybnou silou ekonomického růstu. Menší závislost na německém hospodářství a eurozóně pomohly Polsku k pozitivnímu růstu v době, kdy byly ostatní evropské země v recesi. Stabilní a dobře řízené veřejné finance napomohly k udržení důvěryhodnosti země a umožnily vládě relativně levně si půjčovat a zvýšit zájem zahraničních investorů.

Podíváme-li se na měny, jak vidíte pro letošní rok vývoj měnového páru CZK/PLN, respektive jak moc odlišný je vývoj měnových párů EUR/CZK a EUR/PLN?

Měnové páry EUR/CZK a EUR/PLN nejsou až tak odlišné. V současnosti jsou obě měny na slabší úrovni, než by bylo v zásadě přiměřené. A očekáváme, že se to nezmění ani v průběhu tohoto roku. Pokud jde o korunu, odhadujeme zásadně přiměřenou úroveň na 24,20. Slovní intervence České národní banky (ČNB), skrytá hrozba skutečných zásahů a slabé ekonomické údaje však udržují CZK od návratu na úroveň 24,20. Myslíme si, že se CZK letos vrátí pouze na úroveň pod 25 Kč a že na 24,20 teprve v roce 2014 – po návratu české ekonomiky k 1% růstu a až dluhová krize ještě více ustoupí. U zlotého zůstává příběh podobný. Je také v zásadě podhodnocený (oslabující ekonomika, snížení sazeb, doutnající dluhová krize, na jejíž výbuchy je PLN mnohem citlivější než CZK) a v letošním roce podhodnocený i nadále zůstane. Na úroveň 4,04 by se měl vrátit do konce roku 2013. Takže z hlediska vztahu CZK a PLN očekáváme stabilitu kolísající mezi hodnotami 6,0 a 6,2.

Jaké jsou strategické záměry polské vlády a kdy se chystá Polsko vstoupit do Měnové unie?

Polsko má vstup do Evropské měnové unie (EMU) v plánu, ale datum dosud není stanoveno. Když krize odhalila slabost eurozóny, Polsko přijetí jednotné evropské měny odložilo. Prezident Komorowski,

ministr financí Rostowski i guvernér Národní banky Polska Belka často zdůrazňovali, že v první řadě musí být vstup do eurozóny pro zemi bezpečný a prospěšný. Nejdříve se musí vyřešit situace uvnitř měnové unie. V únoru začala debata o fiskálním kompaktu a perspektivách vstupu do EMU. Podle mého názoru má země před sebou ještě dlouhou cestu, protože potřebuje splnit také maastričtská kritéria. Myslím si však, že eurobankovky budou v Polsku nosit po kapsách před rokem 2020.

Podíváme-li se na Polsko jako na investiční příležitost, skýtá českému investorovi nějaký potenciál ke zhodnocení? Jak atraktivní je pro českého investora polský dluhopisový trh?

Polsko je stále ještě vyvíjející se a konvergující ekonomikou. Podle zprávy Světové banky Doing Business se Polsko podle měřítek zprávy z roku 2011/2012 nejvíce zlepšilo ve snadnosti podnikání. Má tedy určitě potenciál. Polský dluhopisový trh je příkladem atraktivní kombinace bezpečnosti a vysokých výnosů a rok 2012 navíc přinesl poměrně vysoké výnosy z dluhopisového trhu. Pro zahraniční investory jsou i přes nedávný mírný pokles na 4,07 % stále zajímavé, neboť české dluhopisy v současné době nabízejí 2,08 % za rok.

Jak si stojí varšavská burza a akciový trh? Jaké sektory by mohly být v letošním roce pro investora atraktivní?

Varšavská burza cenných papírů, která je co do počtu titulů kótovaných na burze a kapitalizace větší než pražská, nabízí stovky investičních příležitostí. Roste dynamicky a stala se vedoucí burzou v regionu a hlavním konkurentem Vídeňské burzy cenných papírů, která v současné době vlastní burzu pražskou. Po obtížném začátku očekáváme, že letošek nabídne dokonce dvouciferné výnosy.

A na závěr osobnější otázka: jaké investiční nástroje preferujete vy sama jako investorka? Směřují také některé z vašich investic do Polska?

Volba investičních nástrojů souvisí s osobním přístupem k riziku. Vždycky jsem dávala přednost méně kolísavým aktivům a mírnějšímu zisku před rizikovými investicemi a potenciálně vysokým ziskem. A vzhledem k tomu, že hlavním pravidlem každého investora je diverzifikace, investuji také v Polsku.

HOTEL IMPERIAL

Spa & Health Club

*Stylový hostitel s tradicí
od roku 1912*

Navštivte nás a využijte některou z našich zajímavých nabídek léčebných a wellness pobytů.

Těšíme se na Vás.

Hotel Imperial****superior++ • Libušina 18, 360 01 Karlovy Vary / Czech Republic

e-mail: reservation@spa-hotel-imperial.cz • tel.: +420 353 203 113 • fax: +420 353 203 151 • www.spa-hotel-imperial.cz

Member of Imperial Karlovy Vary Group

PEUGEOT 308

ZA NEUVĚŘITELNOU CENU

239 000

ESP • 6 AIRBAGŮ • RÁDIO • KLIMATIZACE • TEMPOMAT

PEUGEOT DOPORUČUJE TOTAL PEUGEOT FINANCE

Kombinovaná spotřeba: 6,0 l/100 km, emise CO₂: 139 g/km pro motor 1.4 VTi 98 k. Cena 239 000 Kč obsahuje bonus 30 000 Kč platný při výkupu stávajícího vozu zákazníka. Více na peugeot.cz. Foto je pouze ilustrativní.

Využijte jedinečnou příležitost a pořídte si Peugeot 308 s ABS, ESP, 6 airbagy, manuální klimatizací, tempomatem, rádiem s CD a MP3, předními mlhovými světlomety, centrálním zamykáním a elektrickým ovládáním předních oken za skvělých 239 000 Kč.

PEUGEOT 308

MOTION & EMOTION

PEUGEOT